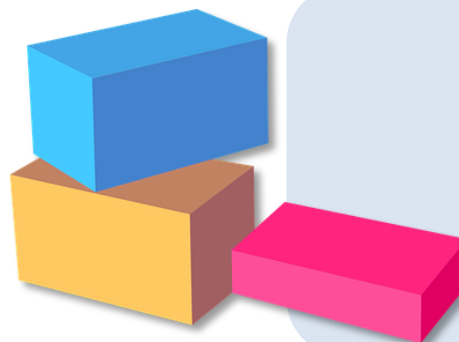

Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Γυμνάσιο

Τεύχος Β΄
Κριτήρια
Περιγραφικής
Αξιολόγησης

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Νέο Αναμορφωμένο
Πλαίσιο
ΑΘΗΝΑ 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε το Επιστημονικό Προσωπικό του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη συμβολή του στη δημιουργία των Οδηγών Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση, στο πλαίσιο της Δράσης 1: «Επιμόρφωση για την Εισαγωγή της Περιγραφικής Αξιολόγησης στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση», που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εθνικούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020) στο πλαίσιο της πράξης «Παρεμβάσεις επιμόρφωσης για την ενίσχυση των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Οι φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν στη σύνθεση του εξωφύλλου και εντός του κειμένου δεν αποτελούν πνευματική ή άλλη ιδιοκτησία των μελών της ομάδας εκπόνησης του επιμορφωτικού υλικού ή του φορέα έκδοσης, αλλά προέρχονται από τα διαδικτυακά αποθετήρια ελεύθερου φωτογραφικού υλικού [wikimedia commons](https://commons.wikimedia.org/) και [rixabay](https://www.rixabay.com/) και ουδεμία παραβίαση πνευματικών ή άλλων δικαιωμάτων προκύπτει εν γνώσει των εκδοτών από την χρήση τους εδώ.

Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Γυμνάσιο

Τεύχος Β΄
Κριτήρια
Περιγραφικής
Αξιολόγησης

**Ομάδα Εκπόνησης
Επιμορφωτικού Υλικού**

Μαρία Νίκα, Σύμβουλος Α' ΙΕΠ (Υπεύθυνη Δράσης)
Ελευθέριος Βεκρής, Σύμβουλος Α' ΙΕΠ
Νικολέττα Γκλιάνου-Χριστοδούλου, Σύμβουλος Α' ΥΠΠΕΘ
Αθηνά Δάντη, Ειδική Σύμβουλος ΙΕΠ
Στυλιανός Ιωάννου, Εκπ/κός ΠΕ03
Αναστασία Κότσιρα, Σύμβουλος Β' ΙΕΠ
Ασπασία Οικονόμου, Σύμβουλος Α' ΙΕΠ
Ευαγγελία Παπαδημητρίου, Σύμβουλος Β' ΙΕΠ
Γεωργία Παπασταυρινίδου, Εκπ/κός ΠΕ70
Ευστρατία Σοφού, Λέκτορας ΠΤΝ/Παν/μιο Ιωαννίνων
Αθανάσιος Στράντζαλος, Σύμβουλος Β' ΙΕΠ
Βασίλειος Τσάφος, Αν. Καθηγητής ΤΕΑΠΗ/ΕΚΠΑ
Θεοδώρα Τσιαγκάνη, Εκπ/κός ΠΕ70

**Ηλεκτρονική Επεξεργασία
Σελιδοποίηση - Εξώφυλλο**

Δήμητρα Κομνηνού, ΙΕΠ

**Πράξη: «Παρεμβάσεις επιμόρφωσης για την ενίσχυση
των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος»**
**Δράση: «Επιμόρφωση για την Εισαγωγή της Περιγραφικής Αξιολόγησης
στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση»**
**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»**

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Γεράσιμος Κουζέλης

Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Επιστημονικός Υπεύθυνος Πράξης

Νικόλαος Γραμμένος

Σύμβουλος Β' Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επενδύουμε στον άνθρωπο
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Το παρόν συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εθνικούς πόρους (ΕΣΠΑ 2014-2020) στο πλαίσιο της πράξης «Παρεμβάσεις επιμόρφωσης για την ενίσχυση των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Γραφείο Βιβλιοθήκης, Αρχείων και Εκδόσεων

Copyright © 2017 Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπ.Π.Ε.Θ., Αθήνα

ISBN (SET): 978-618-80089-6-0

ISBN: 978-618-80089-8-4

Πίνακας Περιεχομένων

1. Νεοελληνική Γλώσσα	13
1.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	13
1.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας	14
1.2.1 Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου σε α' επίπεδο	14
1.2.2 Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου σε β' επίπεδο	14
1.2.3 Παραγωγή προφορικού λόγου και γραπτού λόγου	14
1.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας	15
2. Λογοτεχνία.....	16
2.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	16
2.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Λογοτεχνίας	16
2.2.1 Κατανόηση και επεξεργασία λογοτεχνικού κειμένου	16
2.2.2 Αναγνώριση λογοτεχνικών ειδών.....	16
2.2.3 Συσχέτιση λογοτεχνικού κειμένου (παραγωγή και πρόσληψη) με κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο	16
2.2.4 Ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου προφορικά και γραπτά	17
2.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Λογοτεχνίας.....	17
3. Μαθηματικά	18
3.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	18
3.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Μαθηματικών	19
3.2.1 Ανάλυση κριτηρίων για τον εκπαιδευτικό	19
3.2.2 Δομή των κριτηρίων για την Περιγραφική Αξιολόγηση στην Γεωμετρία	19
3.2.2.1 Αναγνώριση σχημάτων και επίκληση των αντίστοιχων τύπων ή/και ιδιοτήτων	19
3.2.2.2 Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών ή και γεωμετρικών σχημάτων...)	20
3.2.2.3 Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος που προκύπτει και δυνατότητα περιγραφής	20
3.2.2.4 Αιτιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητά τους	20
3.2.3 Δομή των κριτηρίων για την Περιγραφική Αξιολόγηση στην Άλγεβρα και την Αριθμητική (αλλά και τα «Στοχαστικά Μαθηματικά») ...	20
3.2.3.1 Αναγνώριση της μορφής προβλήματος ή άσκησης ή αναγνώριση της αναφερόμενης έννοιας και της αντίστοιχης επίκλησης τύπων ή/και ιδιοτήτων	21
3.2.3.2 Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών, μέθοδος επίλυσης εξισώσεων)	21
3.2.3.3 Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος και δυνατότητα περιγραφής ζητούμενων και αποτελεσμάτων	21
3.2.3.4 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητα και την βέλτιστη επιλογή μεθόδων	22
3.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Μαθηματικών	22

4. Φυσική.....	23
4.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	23
4.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για μάθημα της Φυσικής	23
4.2.1 Ο μαθητής και η μαθήτρια εμπλέκονται ποιοτικά σε διαδικασίες επιστημονικής πρακτικής για ζητήματα που αφορούν την καθημερινή ζωή και την εμπειρία τους..	23
4.2.2 Ο μαθητής και η μαθήτρια εμπλέκονται ποσοτικά σε διαδικασίες επιστημονικής πρακτικής	24
4.2.3 Ο μαθητής και η μαθήτρια αξιοποιούν την τυπική γλώσσα των Φυσικών Επιστημών στον προφορικό και γραπτό λόγο, καθώς και στην επίλυση προβλημάτων	24
4.2.4 Ο μαθητής και η μαθήτρια ερμηνεύουν φαινόμενα που αφορούν τον φυσικό κόσμο, συγκροτώντας επιστημονικά επιχειρήματα	24
4.2.5 Ειδικότερα κριτήρια για την αξιολόγηση πειραματικών πρακτικών	24
4.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Φυσικής.....	25
5. Ιστορία	26
5.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	26
5.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Ιστορίας	28
5.2.1 Γνώση και κατανόηση ιστορικών γεγονότων μιας περιόδου	28
5.2.2 Ιστορική σκέψη: δεξιότητες διερεύνησης και ερμηνείας γεγονότων του παρελθόντος	28
5.2.3 Επεξεργασία ιστορικών πηγών – τεκμηρίωση	28
5.2.4 Οργάνωση και ανακοίνωση της ιστορικής γνώσης και άποψης σε προφορικό και γραπτό λόγο.....	29
5.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Ιστορίας	29
6. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	30
6.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	30
6.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας	31
6.2.1 Αναγνώριση βασικών φαινομένων γραμματικής και συντακτικού	31
6.2.2 Κατανόηση περιεχομένου αρχαιοελληνικών κειμένων	31
6.2.3 Αναγνώριση αρχαιοελληνικών ριζών και συσχέτισή τους με νεοελληνική γλώσσα ..	32
6.2.4 Απόδοση του νοήματος και μετάφραση του αρχαιοελληνικού κειμένου σε νεοελληνικό λόγο	32
6.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας.....	32
6.4 Κριτήρια αξιολόγησης για την Αρχαιοελληνική Γραμματεία από μετάφραση ..	33
6.4.1 Κατανόηση περιεχομένου μεταφρασμένου αρχαιοελληνικού κειμένου	33
6.4.2 Αναγνώριση βασικών χαρακτηριστικών γραμματειακών ειδών	33
6.4.3 Συσχέτιση κειμένου με ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο	33
6.4.4 Ερμηνεία μεταφρασμένων αρχαιοελληνικών κειμένων προφορικά και γραπτά	33
6.5 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας	34

7. Χημεία.....	35
7.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	35
7.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Χημείας	35
7.2.1 Κατανόηση βασικών εννοιών, διαδικασιών και πειραματικών δεδομένων.....	35
7.2.2 Εξοικείωση με τις ερευνητικές διαδικασίες και διεργασίες.....	36
7.2.3 Σύνδεση με τον Φυσικό Κόσμο, την καθημερινή ζωή και τις κοινωνικές δραστηριότητες	36
7.2.4 Επικοινωνία και συνεργασία.....	36
7.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Χημείας.....	37
8. Βιολογία.....	38
8.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	38
8.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Βιολογίας	38
8.2.1 Ερμηνεία και πρόβλεψη των βιολογικών φαινομένων ακολουθώντας την επιστημονική μεθοδολογία	38
8.2.2 Περιγραφή των βιολογικών φαινομένων αξιοποιώντας την ορολογία και τον συμβολισμό των Φυσικών Επιστημών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.....	38
8.2.3 Περιγραφή της δομής και της λειτουργίας των ζωντανών οργανισμών σε σχέση με το περιβάλλον τους.....	39
8.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Βιολογίας.....	39
9. Γεωλογία - Γεωγραφία	40
9.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	40
9.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Γεωλογίας – Γεωγραφίας.....	40
9.2.1 Α΄ Γυμνασίου	40
9.2.1.1 Κατανόηση και χρήση εργαλείων, μέσων και κωδίκων επικοινωνίας.....	40
9.2.1.2 Δεξιότητες διερεύνησης, ερμηνείας, πρόβλεψης, διατύπωσης υποθέσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων.....	40
9.2.1.3 Δεξιότητες δημιουργίας, αυτοέκφρασης και επικοινωνίας	41
9.2.1.4 Σύνδεση με κοινωνικά και πολιτισμικά ζητήματα και περιβαλλοντικά θέματα	41
9.2.2 Β΄ Γυμνασίου.....	41
9.2.2.1 Κατανόηση και χρήση εργαλείων, μέσων και κωδίκων επικοινωνίας.....	41
9.2.2.2 Δεξιότητες διερεύνησης, ερμηνείας, πρόβλεψης, διατύπωσης υποθέσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων.....	42
9.2.2.3 Δεξιότητες δημιουργίας, αυτοέκφρασης και επικοινωνίας	42
9.2.2.4 Σύνδεση με κοινωνικά και πολιτισμικά ζητήματα και περιβαλλοντικά θέματα	42
9.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Γεωλογίας – Γεωγραφίας.....	43

10. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή	44
10.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	44
10.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής	44
10.2.1 Γνώση και κατανόηση των εννοιών με κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο	44
10.2.2 Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ενεργού πολίτη	44
10.2.3 Κριτική κατανόηση και ερμηνεία των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών και των κοινωνικών προβλημάτων	45
10.2.4 Υιοθέτηση στάσεων-συμπεριφορών με γνώμονα τις αρχές του δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	45
10.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής	45
11. Θρησκευτικά	46
11.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	46
11.2 Χαρακτηριστικά θρησκευτικής μάθησης	46
11.3 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Θρησκευτικών	47
11.3.1 Εξοικείωση με θρησκευτικά σύμβολα, πρόσωπα, μνημεία και γεγονότα	47
11.3.2 Έκφραση θρησκευτικών εννοιών, συμβόλων, γεγονότων, ιδεών	48
11.3.3 Συμμετοχή και συνεργασία στη διδακτική διαδικασία	48
11.4 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Θρησκευτικών	49
12. Ξένες Γλώσσες Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά	50
12.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	50
12.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Ξένων Γλωσσών	50
12.2.1 Επίπεδο A1	50
12.2.1.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	50
12.2.1.2 Παραγωγή γραπτού λόγου	51
12.2.1.3 Κατανόηση προφορικού λόγου	51
12.2.1.4 Παραγωγή προφορικού λόγου	51
12.2.2 Επίπεδο A2	51
12.2.2.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	51
12.2.2.2 Παραγωγή γραπτού λόγου	51
12.2.2.3 Κατανόηση προφορικού λόγου	52
12.2.2.4 Παραγωγή προφορικού λόγου	52
12.2.3 Επίπεδο B1	52
12.2.3.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	52
12.2.3.2 Παραγωγή γραπτού λόγου	52
12.2.3.3 Κατανόηση προφορικού λόγου	53
12.2.3.4 Παραγωγή προφορικού λόγου	53
12.2.4 Επίπεδο B2	53
12.2.4.1 Κατανόηση γραπτού λόγου	53
12.2.4.2 Παραγωγή γραπτού λόγου	54
12.2.4.3 Κατανόηση προφορικού λόγου	54
12.2.4.4 Παραγωγή προφορικού λόγου	54
12.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Ξένων Γλωσσών	55

13. Τεχνολογία.....	56
13.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	56
13.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Τεχνολογίας	57
13.2.1 Κριτήρια για την αξιολόγηση του μαθήματος της Τεχνολογίας από τον εκπαιδευτικό	57
13.2.2 Κριτήρια για την έκθεση αποτύπωσης προς τους γονείς	58
13.2.3 Κριτήρια για την αξιολόγηση του μαθήματος (οριζόντια διάχυση)	58
13.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Τεχνολογίας.....	58
14. Πληροφορική.....	59
14.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	59
14.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Πληροφορικής	60
14.2.1 Α΄ Γυμνασίου	60
14.2.1.1 Διάκριση βασικών εννοιών Πληροφορικής.....	60
14.2.1.2 Δημιουργική χρήση του κειμενογράφου	60
14.2.1.3 Εξοικείωση στη χρήση και αξιοποίηση του Διαδικτύου	61
14.2.1.4 Γνώση βασικών προγραμματιστικών εννοιών για την επίλυση προβλημάτων ..	61
14.2.2 Β΄ Γυμνασίου	61
14.2.2.1 Εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της Πληροφορικής.....	61
14.2.2.2 Χρήση βασικών προγραμματιστικών τεχνικών για την επίλυση προβλημάτων	61
14.2.2.3 Επίλυση προβλημάτων με τη χρήση υπολογιστικών φύλλων	62
14.2.2.4 Δημιουργία πολυμεσικών εφαρμογών και παρουσιάσεων	62
14.2.2.5 Αναζήτηση πληροφοριών, επικοινωνία και συνεργασία μέσω του Διαδικτύου	62
14.2.3 Γ΄ Γυμνασίου.....	62
14.2.3.1 Διερεύνηση καθημερινών προβλημάτων που δύναται να επιλυθούν μέσω Η/Υ	62
14.2.3.2 Σχεδίαση και επίλυση προβλημάτων αξιοποιώντας προγραμματιστικές τεχνικές.....	62
14.2.3.3 Δημιουργία, επικοινωνία και συνεργασία σε διαδικτυακά περιβάλλοντα	63
14.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Πληροφορικής	63
14.3.1 Α΄ Γυμνασίου	63
14.3.2 Β΄ Γυμνασίου.....	64
14.3.3 Γ΄ Γυμνασίου	64
15. Εικαστικά.....	65
15.1 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Εικαστικών.....	65
15.1.1 Α΄ Γυμνασίου	65
15.1.1.1 Απόδοση μορφικών στοιχείων	65
15.1.1.2 Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο	65
15.1.1.3 Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης	66
15.1.2 Β΄ Γυμνασίου.....	66
15.1.2.1 Απόδοση μορφικών στοιχείων	66
15.1.2.2 Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο	66
15.1.2.3 Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης	67

15.1.3Γ' Γυμνασίου	67
15.1.3.1Απόδοση μορφικών στοιχείων	67
15.1.3.2Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο	67
15.1.3.3Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης	68
15.2Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Εικαστικών.....	68
16. Φυσική Αγωγή	69
16.1Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	69
16.2Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής	69
16.2.1Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων	69
16.2.2Ανάπτυξη ικανότητας για συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες	69
16.2.3Γνώση και ανάπτυξη ενός επιπέδου φυσικής κατάστασης (ΦΚ) για την υγεία.....	70
16.2.4Ανάπτυξη αυτοέκφρασης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης μέσα από τη φυσική δραστηριότητα (ΦΔ).....	70
16.3Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής	70
17. Οικιακή Οικονομία.....	71
17.1Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	71
17.2Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας.....	71
17.2.1Γνώση και κατανόηση εννοιών, θεσμών και κοινωνικών φαινομένων	71
17.2.2Κριτική κατανόηση, σύνδεση με την καθημερινή ζωή	71
17.2.3Επικοινωνία, ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων ζωής, υιοθέτηση συμπεριφορών.....	72
17.3Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας.....	72
18. Μουσική	73
18.1Το πλαίσιο για την αξιολόγηση	73
18.2Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Μουσικής	74
18.2.1Γνώση βασικών εννοιών και όρων και αναγνώριση βασικών συμβόλων	74
18.2.2Ενεργητική συμμετοχή στην ακρόαση και το τραγούδι	74
18.2.3Έκφραση απόψεων και συναισθημάτων	74
18.3Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Μουσικής	74

Κριτήρια Αξιολόγησης ανά Μάθημα

Στο συγκεκριμένο τεύχος παρατίθενται κριτήρια αξιολόγησης για όλα τα μαθήματα του Γυμνασίου. Για κάθε μάθημα προηγείται το πλαίσιο αξιολόγησης, όπως προκύπτει από το Πρόγραμμα Σπουδών και ακολουθούν τα κριτήρια αξιολόγησης αναλυμένα. Στο τέλος υπάρχει ένας πίνακας κριτηρίων για κάθε μάθημα με βάση τον οποίο ο/η εκπαιδευτικός θα αξιολογήσει τον/την μαθητή/-ήτρια και θα καταγράψει την εξέλιξή του στο φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης στηριζόμενος στα στοιχεία που έχει συλλέξει για κάθε κριτήριο με τις μεθόδους που παρουσιάστηκαν στο πρώτο τεύχος.

1.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με τα Προγράμματα Σπουδών αναφοράς (ΔΕΠΠΣ και Νέο Σχολείο 2011), οφείλουν να σχεδιάζουν σενάρια ή διδακτικές ενότητες με τα οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες θα κατακτούν υψηλότερα επίπεδα γραμματισμού. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες του Γυμνασίου ενθαρρύνονται να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας, ώστε να έχουν προοδευτικά επίγνωση της γλωσσικής επικοινωνίας σε κάθε επικοινωνιακή περίπτωση.

Πιο συγκεκριμένα:

- α)** Στον προφορικό λόγο-επικοινωνία οι μαθητές και οι μαθήτριες ενθαρρύνονται στο να «ακούν και να μιλούν», αναπτύσσοντας δεξιότητες κατανόησης και έκφρασης στον προφορικό λόγο, καθώς και στάσεις-συμπεριφορές που διευκολύνουν την αποτελεσματική επικοινωνία και μάθηση. Στο Πρόγραμμα Σπουδών και στις σχετικές οδηγίες αναφέρονται ενδεικτικές δραστηριότητες, όπως δομημένες συζητήσεις, διάλογοι, αγώνες λόγων, παιχνίδια ρόλων, προφορικές εισηγήσεις, παρουσιάσεις, ομιλίες, συνεντεύξεις, εκφραστική ανάγνωση κ.ά., με τις οποίες καλλιεργούνται δεξιότητες επικοινωνίας στον προφορικό λόγο.
- β)** Στον γραπτό λόγο-επικοινωνία οι μαθητές και οι μαθήτριες ενθαρρύνονται στο να «διαβάζουν και να γράφουν». Οι μαθητές καλούνται όχι απλώς να αντλούν πληροφορίες από τα κείμενα, αλλά να προσεγγίζουν τα κείμενα στην επικοινωνιακή τους διάσταση και εντός κοινωνικών συμφραζομένων, να ερμηνεύουν τα κείμενα (να αλληλεπιδρούν με αυτά και να τα διασυνδέουν με δικά τους προηγούμενα αναγνώσματα) και να τα αξιολογούν. Οι δραστηριότητες ανάγνωσης των κειμένων με σκοπό τη βαθύτερη κατανόησή τους δημιουργούν ένα συνεχές με τις δραστηριότητες παραγωγής γραπτού λόγου, με τις οποίες οι μαθητές και οι μαθήτριες διατυπώνουν σε δομημένα κείμενα τις ιδέες και τις σκέψεις τους και επικοινωνούν γραπτώς με το κοινωνικό τους περιβάλλον. Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαβάζουν και γράφουν, ανάλογα και με το επίπεδό γραμματισμού που έχουν κατακτήσει, ποικίλα κειμενικά είδη, λογοτεχνικά και μη.

Αξίζει να υπογραμμισθεί ακόμη το εξής σημείο, που εμπεριέχεται εν μέρει στα προηγούμενα δύο:

Αφορά στην πολυτροπική επικοινωνία με την οποία συνδυάζονται πολλοί σημειωτικοί κώδικες (πολυμεσικά κείμενα, κείμενα του διαδικτύου, οπτικοποιημένα κείμενα, κόμικ, γελοιογραφίες, κείμενα εφημερίδων, διαφημίσεις κ.λπ.). Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να έχουν επίγνωση της πολυτροπικής διάστασης των κειμένων και να συνεξετάζουν και να κατανοούν μαζί με τη λεξικογραμματική μορφή των κειμένων και τα οπτικά και ακουστικά του στοιχεία τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο.

1.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας

1.2.1 Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου σε α' επίπεδο

- ✓ Αναγνωρίζει βασικές λεπτομέρειες στα κείμενα που αφορούν στο περιεχόμενο, τη δομή, στους μηχανισμούς της γλώσσας.
- ✓ Αναγνωρίζει το επικοινωνιακό πλαίσιο των κειμένων (Ποιος δημιούργησε το κείμενο; Σε ποιους απευθύνεται; Ποια κειμενική πρακτική - κειμενικό είδος επιλέγει; Με ποιο στόχο;).

1.2.2 Κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου σε β' επίπεδο

- ✓ Ερμηνεύει τα κείμενα.
- ✓ Βρίσκει ομοιότητες και διαφορές μεταξύ κειμένων ή σημείων των κειμένων.
- ✓ Συνδέει τα κείμενα με δικές του εμπειρίες ή άλλα αναγνώσματα.
- ✓ Διατυπώνει κρίσεις που αφορούν στην πρόθεση του συγγραφέα, στα πιθανά νοήματα σημείων του κειμένου, στους λογοτεχνικούς χαρακτήρες.
- ✓ Προσεγγίζει τα κείμενα εντός ιστορικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συμφραζομένων.
- ✓ Ερμηνεύει τη σχέση μεταξύ διαφορετικών σημειωτικών πόρων σε ένα πολυτροπικό κείμενο.
- ✓ Διακρίνει τη σχέση γλωσσικών στοιχείων με παραγλωσσικά στοιχεία.
- ✓ Προσεγγίζει κριτικά τα κείμενα.
- ✓ Διακρίνει ποιος (ποια κοινωνική ομάδα, ποια άποψη) ευνοείται από το κείμενο ή ποιος, αντίθετα, μειώνεται και εκφράζει τη δική του άποψη. Αμφισβητεί επιλογές του συγγραφέα.

1.2.3 Παραγωγή προφορικού λόγου και γραπτού λόγου

Ως προς το περιεχόμενο

- ✓ Υποστηρίζει τις απόψεις του με λεπτομέρειες και παραδείγματα.
- ✓ Λαμβάνει υπόψη του το επικοινωνιακό πλαίσιο και το κειμενικό είδος, έχει επικοινωνιακό στόχο.
- ✓ Το κείμενό του είναι προϊόν ενασχόλησης, έχει πρωτότυπα και δημιουργικά χαρακτηριστικά.

Ως προς την οργάνωση

- ✓ Οργανώνει το κείμενο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στον επικοινωνιακό στόχο που επέλεξε.
- ✓ Οργανώνει το κείμενό του έτσι ώστε να έχει λογική συνοχή.
- ✓ Μορφοποιεί έτσι το κείμενο ώστε να είναι κατάλληλο ως προς τον στόχο και το επικοινωνιακό πλαίσιο στη γραπτή και προφορική επικοινωνία.

Ως προς τη χρήση της γλώσσας

- ✓ Χρησιμοποιεί το κατάλληλο λεξιλόγιο, εκφραστικά μέσα.
- ✓ Γράφει και μιλά με το κατάλληλο ύφος σε κάθε επικοινωνιακή περίπτωση.
- ✓ Χρησιμοποιεί σωστά γραμματικούς τύπους και σύνταξη.
- ✓ Αξιοποιεί παραγλωσσικά στοιχεία στον γραπτό και προφορικό λόγο.

1.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση προφορικού λόγου	
Παραγωγή προφορικού λόγου	
Κατανόηση γραπτού λόγου	
Παραγωγή γραπτού λόγου	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

2. Λογοτεχνία

2.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Η ιδιαιτερότητα του μαθήματος της Λογοτεχνίας έγκειται στο γεγονός ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες προσεγγίζοντας λογοτεχνικά κείμενα μπορούν να τα αντιληφθούν ως α) μέσο κατασκευής μιας πραγματικότητας αλλά και έναν λόγο για τον κόσμο β) αυτοτελές αισθητικό προϊόν με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ποικίλους αλλά διακριτούς για κάθε είδος τρόπους συγκρότησης του και γ) ως προϊόν μιας συγκεκριμένης κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας σε συγκεκριμένα χωρο-χρονικά πλαίσια. Έτσι προσεγγίζοντας τα λογοτεχνικά κείμενα οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναπτύξουν αναγνωστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες που σχετίζονται με την αισθητική ανάγνωσή τους, αλλά και την ανάπτυξη μιας κριτικής και ταυτόχρονα δημιουργικής σχέσης με το κοινωνικό και πολιτισμικό τους περιβάλλον. Σύμφωνα άλλωστε με το Πρόγραμμα Σπουδών η Λογοτεχνία ως ένα σύνθετο πολιτισμικό φαινόμενο μας δίνει εργαλεία για να κατανοήσουμε τον κόσμο και να βρούμε τη θέση μας σε αυτόν αναγνωρίζοντας παράλληλα και την υποκειμενικότητά μας.

2.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Λογοτεχνίας

2.2.1 Κατανόηση και επεξεργασία λογοτεχνικού κειμένου

- ✓ Εντοπίζει τα βασικά σημεία περιεχομένου και της πλοκής του λογοτεχνικού κειμένου και απαντά σε ερωτήσεις κατανόησης.
- ✓ Αναγνωρίζει τις συμβάσεις της μεταφορικής χρήσης της γλώσσας.

2.2.2 Αναγνώριση λογοτεχνικών ειδών

- ✓ Αναγνωρίζει τα διαφορετικά λογοτεχνικά είδη και εντοπίζει τα βασικά χαρακτηριστικά τους.
- ✓ Αναγνωρίζει τους αφηγηματικούς τρόπους που τα λογοτεχνικά είδη αξιοποιούν και το πώς οι τρόποι αυτοί παράγουν νοήματα και σημασίες.

2.2.3 Συσχέτιση λογοτεχνικού κειμένου (παραγωγή και πρόσληψη) με κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο

- ✓ Ερμηνεύει το λογοτεχνικό κείμενο σε σχέση με τα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της εποχής δημιουργίας του αλλά και της εποχής πρόσληψής του.
- ✓ Κατανοεί την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και συνδέει θέματα και αφηγηματικούς τρόπους με το συγκεκριμένο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο.

2.2.4 Ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου προφορικά και γραπτά

- ✓ Συζητά και πραγματεύεται τις ποικίλες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και διατυπώνει προφορικά ή γραπτά την προσωπική του εκδοχή.
- ✓ Απαντά αιτιολογημένα και με συγκροτημένο λόγο σε ερωτήσεις σχετικά με τα λογοτεχνικά κείμενα.
- ✓ Συνειδητοποιεί τη σχέση του λογοτεχνικού κειμένου με την ανθρώπινη εμπειρία και το συνδέει με τις δικές του εμπειρίες ή άλλα λογοτεχνικά αναγνώσματα.
- ✓ Μεταφέρει τους προβληματισμούς αλλά και τα συναισθήματά του/της σε νέο δικό του/της ερμηνευτικό, κριτικό ή και λογοτεχνικό κείμενο.

2.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Λογοτεχνίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση και επεξεργασία λογοτεχνικού κειμένου	
Αναγνώριση λογοτεχνικών ειδών	
Συσχέτιση λογοτεχνικού κειμένου (παραγωγή και πρόσληψη) με κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο	
Ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου προφορικά και γραπτά	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

3. Μαθηματικά

3.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Οι μαθήτριες και οι μαθητές, στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών Μαθηματικών της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης, αναμένεται, έχοντας περατώσει τις σπουδές τους, αλλά και ενδιαμέσως, με αναβαθμιζόμενη ποιότητα, αμεσότητα και ευρύτητα πλαισίου εφαρμογής:

- ✓ να αντιλαμβάνονται ότι «οι μαθηματικές έννοιες, οι δομές και οι ιδέες έχουν εφευρεθεί ως εργαλεία για να οργανώσουν τα φαινόμενα του φυσικού, κοινωνικού και πνευματικού κόσμου».
- ✓ να έχουν αποκτήσει την «ικανότητα να κατανοούν, να κρίνουν, να δημιουργούν και να χρησιμοποιούν ορθά τα μαθηματικά σε μια ποικιλία ενδο- και εξω-μαθηματικών πλαισίων και καταστάσεων, στις οποίες τα μαθηματικά παίζουν ή θα μπορούσαν να παίξουν κάποιο ρόλο» και, έτσι, μπορούν να λειτουργήσουν κριτικά.

Είναι αναγκαία η ανάπτυξη κάποιων, καταρχήν, γενικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, οι οποίες συνδέονται οριζοντίως με όλα τα γνωστικά αντικείμενα που εμφανίζονται στα Προγράμματα Σπουδών (ΠΣ) της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και περιγράφονται, στη συνέχεια, συνοπτικά:

- ✓ Η ικανότητα αποτελεσματικής χρήσης εργαλείων, κοινωνικο-πολιτισμικών, όπως η γλώσσα, τα σύμβολα, τα κείμενα, αλλά και ψηφιακών.
- ✓ Η ικανότητα αλληλεπίδρασης και συνεργασίας σε ετερογενείς ομάδες (που σχετίζεται άμεσα με το προηγούμενο).
- ✓ Η ικανότητα αυτόνομης και υπεύθυνης λειτουργίας (συνεπώς, αναμένεται οι μαθήτριες και οι μαθητές να αξιολογούν τις πηγές προέλευσής τους, να αξιολογούν τη μάθησή τους, να κατανοούν και να νοηματοδοτούν την εμπειρία τους (μεταγνώση)).

Η κατανόηση ενός προβλήματος είναι μια διαδικασία που προϋποθέτει μια σειρά από σημαντικές δεξιότητες, όπως:

- ✓ διαχείριση της πολυπλοκότητας: αναγνώριση και ανάλυση κανονικοτήτων, εντοπισμός αναλογιών μεταξύ των γνωστών και νέων καταστάσεων,
- ✓ διάκριση: αναγνώριση σχετικών και άσχετων στοιχείων σε σχέση με μια κατάσταση ή έναν στόχο, και
- ✓ επιλογή: επιλογή μεταξύ διάφορων ενδεχομένων σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο.

Η επίλυση ενός προβλήματος είναι μια διαδικασία που προϋποθέτει μια επιπλέον σημαντική δεξιότητα αφού κατανοηθεί, το «πραγματικό» (ή λεκτικό) πρόβλημα πρέπει να μετατραπεί σε μαθηματικό πρόβλημα, προκειμένου να αναζητηθούν τα κατάλληλα εργαλεία (σύμβολα, αλγόριθμοι, μεθοδολογικά εργαλεία) επίλυσής του (μαθηματικοποίηση ή μοντελοποίηση).

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων επιχειρείται να διασφαλιστεί μέσα από έναν κορμό τεσσάρων βασικών διεργασιών:

- α) του μαθηματικού συλλογισμού και της επιχειρηματολογίας,
- β) της δημιουργίας συνδέσεων/δεσμών, μεταξύ εννοιών, αλλά και της «πραγματικότητας» με τη θεωρία και τις μεθόδους των Μαθηματικών,
- γ) της επικοινωνίας μέσω της χρήσης εργαλείων, με βασικότερο τη φυσική γλώσσα, αλλά και τα σύμβολα, τις διάφορες μορφές αναπαράστασης, τα τεχνουργήματα και τα εργαλεία της τεχνολογίας και
- δ) της μεταγνωστικής ενημερότητας και της αποτίμησης των αποτελεσμάτων.

3.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Μαθηματικών

- ✓ Αναγνώριση μαθηματικών εννοιών και ορισμών.
- ✓ Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών/γεωμετρικών σχημάτων...).
- ✓ Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος που προκύπτει, δυνατότητα περιγραφής.
- ✓ Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητά τους.

3.2.1 Ανάλυση κριτηρίων για τον εκπαιδευτικό

Ακολουθούν ενδεικτικές εξειδικεύσεις των κριτηρίων για χρήση κατά την εξατομικευμένη αποτίμηση αξιολόγηση των μαθητών και μαθητριών από τον/την διδάσκοντα/-ουσα στην πορεία διαμόρφωσης της Τελικής Αξιολόγησης που βασίζεται στα παραπάνω και θα κοινοποιείται στους μαθητές και στις μαθήτριες, αλλά και στους γονείς/κηδεμόνες.

Σε όσα ακολουθούν είναι πρόδηλη η ένταξη των κοινωνικο-πολιτισμικών και μεταγνωστικών κριτηρίων στο κυρίως σώμα των κριτηρίων αποτίμησης και αξιολόγησης της μαθησιακής πορείας των μαθητριών και μαθητών, που εννοεί και υιοθετεί την «επιστημολογική υπόσταση» των Μαθηματικών ως συγχρόνως Μεταγνωστικής και Εφαρμοσμένης Επιστήμης σε ό,τι αφορά και την Διδακτική των Μαθηματικών.

3.2.2 Δομή των κριτηρίων για την Περιγραφική Αξιολόγηση στην Γεωμετρία

Εξειδικεύοντας και διευρύνοντας τα παραπάνω που διέπουν την εν γένει Μαθηματική Εκπαίδευση, ως προς την Γεωμετρία, ο/η μαθητής/-ήτρια κρίνεται σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

3.2.2.1 Αναγνώριση σχημάτων και επίκληση των αντίστοιχων τύπων ή/και ιδιοτήτων

- ✓ Αναγνωρίζει και ονοματίζει γεωμετρικά σχήματα.
- ✓ Κατασκευάζει ενδεικτικά ή ακριβή σχήματα σχεδιάζοντας ή με άλλα υλικά.
- ✓ Διακρίνει τα «σημαντικά» σχήματα σε ένα σύνθετο γεωμετρικό σχήμα.

- ✓ Επικαλείται ειδικές ιδιότητες του σχήματος που έχει διδαχθεί για το «ιδεατό» αντίστοιχό του.
- ✓ Ανακαλεί τύπους και γνωστές ιδιότητες για το κάθε γεωμετρικό σχήμα.
- ✓ Αναγνωρίζει ειδικές ιδιότητες (συμμετρίες, ισότητες).

3.2.2.2 Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών ή και γεωμετρικών σχημάτων...)

- ✓ Εφαρμόζει κατάλληλους τύπους ή να επικαλείται κατάλληλες ισότητες για το δεδομένο γεωμετρικό σχήμα.
- ✓ Αναγνωρίζει ειδικούς τύπους που έχουν εφαρμογή (Πυθαγόρειο Θεώρημα, εξωτερική γωνία, κ.λπ.).
- ✓ Αποκαλύπτει και ακολουθεί «αλυσιδωτά συμπεράσματα» σε σύνθετο γεωμετρικό σχήμα όπως αυτό αναλύεται στα «σημαντικά υποσχήματα».
- ✓ Αποκαλύπτει πρόσθετα στοιχεία και τα καταγράφει για να βοηθηθεί στην αποκάλυψη κατάλληλων «σημαντικών υποσχημάτων».

3.2.2.3 Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος που προκύπτει και δυνατότητα περιγραφής

- ✓ Εντάσσει το πρόβλημα στο «γεωμετρικό» του πλαίσιο: από το πρόβλημα στο σχήμα, από το σχήμα στην αναφορά στο «σημαντικό σχήμα» από το οποίο εκκινεί μια επιλυτική διεργασία.
- ✓ Εκφράζει/διατυπώνει το πρόβλημα λεκτικά.
- ✓ Διατυπώνει πορεία επίλυσης με επίκληση όρων και μεθόδων.
- ✓ Ανακαλεί αντίστοιχη επίλυση με όρους ορθολογικής συνάφειας (ίδιο σχήμα, ίδιο ζητούμενο, ίδια μορφή άσκησης).
- ✓ Προβλέπει κι επιλέγει σχήματα για την βέλτιστη επίλυση.

3.2.2.4 Αιτιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητά τους

- ✓ Συσχετίζει τα αποτελέσματα με όσα έχει διδαχθεί.
- ✓ Συσχετίζει, αποτιμώντας, συμπεράσματα για στοιχεία σχημάτων ως προς την εγκυρότητα και τη συνέπειά τους (πλευρές ορθογωνίου μέσω Πυθαγορείου Θεωρήματος, πλευρές παραλληλογράμμου ως προς μεταξύ τους ισότητα).
- ✓ Εντοπίζει και διορθώνει σφάλματα με αυτονομία.
- ✓ Αιτιολογεί τις μεθοδολογικές/επιλυτικές επιλογές που έκανε.
- ✓ Εκφράζει λεκτικά την πορεία επίλυσης που εκτέλεσε.
- ✓ Μπορεί να διδάξει την όλη πορεία επίλυσης σε ομότιμο/-η.

3.2.3 Δομή των κριτηρίων για την Περιγραφική Αξιολόγηση στην Άλγεβρα και την Αριθμητική (αλλά και τα «Στοχαστικά Μαθηματικά»)

Ειδικά για τα Στοχαστικά Μαθηματικά, όπου αυτά εντάσσονται στο ΠΣ της Μαθηματικής Εκπαίδευσης, αυτό αφορά την επεξεργασία και εκμείευση αποτελεσμάτων από γραφήματα

(φέτες, ραβδογράμματα κ.λπ.), οπότε εντάσσεται –εξειδικεύοντας ανά δραστηριότητα– στο πλαίσιο που αδρομερώς περιγράφουν τα ακόλουθα κριτήρια.

Εξειδικεύοντας και διευρύνοντας τα παραπάνω που διέπουν την εν γένει Μαθηματική Εκπαίδευση, ως προς την Άλγεβρα, τα Στοχαστικά Μαθηματικά και την Αριθμητική, ενδεικτικά, ο/η μαθητής/-ήτρια κρίνεται σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:

3.2.3.1 Αναγνώριση της μορφής προβλήματος ή άσκησης ή αναγνώριση της αναφερόμενης έννοιας και της αντίστοιχης επίκλησης τύπων ή/και ιδιοτήτων

- ✓ Αναγνωρίζει και ονοματίζει την αλγεβρική/αριθμητική έννοια (πράξεις κλασμάτων, εξίσωση κ.λπ.) που αφορά το ζήτημα (: πρόβλημα, δραστηριότητα, Συνθετική Δημιουργική Εργασία κ.λπ.).
- ✓ Διακρίνει τα «σημαντικά» στοιχεία σε ένα σύνθετο πρόβλημα.
- ✓ Επικαλείται ειδικές ιδιότητες της έννοιας ή της μεθόδου και αποτιμά αν έχουν εφαρμογή στο ζήτημα που καλείται να αντιμετωπίσει (αφαίρεση μεγαλύτερου από μικρότερο προς αρνητικό αποτέλεσμα κ.λπ.).
- ✓ Ανακαλεί τύπους.

3.2.3.2 Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών, μέθοδος επίλυσης εξισώσεων)

- ✓ Εφαρμόζει κατάλληλους τύπους για το δεδομένο πρόβλημα.
- ✓ Αναγνωρίζει ειδικούς τύπους που έχουν εφαρμογή και, πιθανόν, διευκολύνουν την διαδικασία (ισότητα κλασμάτων, ομώνυμα, παραγοντοποίηση, κ.λπ.).
- ✓ Αποκαλύπτει και ακολουθεί «αλυσιδωτά συμπεράσματα» σε σύνθετο πρόβλημα όπως αναλύεται στα «επί μέρους βήματα».
- ✓ Εκτελεί ορθά τις διαδικασίες.

3.2.3.3 Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος και δυνατότητα περιγραφής ζητούμενων και αποτελεσμάτων

- ✓ Εντάσσει το πρόβλημα στο «αριθμητικό ή αλγεβρικό ή στοχαστικό» του πλαίσιο: αναγνώριση δεδομένων και ζητούμενων, από το πρόβλημα στην πράξη.
- ✓ Οργανώνει το «αριθμητικό ή αλγεβρικό» πλαίσιο του προβλήματος: να επιμερίζει την σύνθετη έννοια σε απλούστερες επί μέρους από τις οποίες εκκινεί μια επιτυχή διεργασία.
- ✓ Εκφράζει/διατυπώνει το πρόβλημα λεκτικά.
- ✓ Διατυπώνει πορεία επίλυσης με επίκληση όρων και μεθόδων.
- ✓ Ανακαλεί αντίστοιχη επίλυση με όρους ορθολογικής συνάφειας (ίδιο πρόβλημα, ίδια μορφή αριθμητικής/αλγεβρικής παράστασης).
- ✓ Προβλέπει κι επιλέγει μεθόδους για την βέλτιστη επίλυση.

3.2.3.4 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητα και την βέλτιστη επιλογή μεθόδων

- ✓ Συσχετίζει τα αποτελέσματα με όσα έχει διδαχθεί.
- ✓ Συσχετίζει, αποτιμώντας, συμπεράσματα για μεγέθη ως προς την εγκυρότητα και τη συνέπειά τους (δοκιμή, αρνητική τιμή μεγεθών, πολύ μικρό ή πολύ μεγάλο αποτέλεσμα σε σχέση με την εμπειρική πρόβλεψη).
- ✓ Εντοπίζει και διορθώνει σφάλματα με αυτονομία.
- ✓ Αιτιολογεί τις μεθοδολογικές/επιλυτικές επιλογές που έκανε.
- ✓ Εκφράζει λεκτικά την πορεία επίλυσης που εκτέλεσε.
- ✓ Μπορεί να διδάξει την όλη πορεία επίλυσης σε ομότιμο/-η.

3.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Μαθηματικών

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Αναγνώριση μαθηματικών εννοιών και ορισμών	
Επίκληση και εκτέλεση τυπικών διαδικασιών (πράξεις, αναπαραστάσεις εννοιών/γεωμετρικών σχημάτων...)	
Επεξεργασία και επίλυση προβλήματος που προκύπτει και δυνατότητα περιγραφής	
Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και έλεγχος ως προς την εγκυρότητά τους	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

4. Φυσική

4.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Τα προγράμματα σπουδών (ΠΣ) που αφορούν στην διδασκαλία της Φυσικής είναι τα ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ (ΠΙ, 2002) καθώς και το ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (2011). Τα ΠΣ αυτά, παρόλη την ετερογένεια τους εστιάζουν σε γνωστικούς και ευρύτερους παιδαγωγικούς καθώς και σε πολιτισμικούς διδακτικούς στόχους.

Για την υλοποίηση των ΠΣ οι εκπαιδευτικές διαδικασίες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη νοητική ανάπτυξη του μαθητή κάθε ηλικίας, το γνωστικό υπόβαθρο που διαθέτει, τις δεξιότητες αλλά και τις προσδοκίες του, το κοινωνικό περιβάλλον και τις αναγκαιότητες που υπάρχουν σ' αυτό. Επίσης, σημαντικοί παράγοντες για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων, είναι τα ωρολόγια προγράμματα και ο τεχνολογικός / ψηφιακός εξοπλισμός που έχει ο εκπαιδευτικός στη διάθεσή του για τη διδασκαλία του μαθήματος.

Η αξιολόγηση των μαθητών και των μαθητριών στοχεύει στην ανατροφοδότηση και στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στη διαπίστωση της προόδου των μαθητών στην πορεία τους προς την κατάκτηση των πολύπλευρων στόχων των ΠΣ.

Ακολουθώντας τις κατευθύνσεις αυτές, παραθέτουμε κριτήρια για την αξιολόγηση των μαθητών και των μαθητριών. Τα κριτήρια αναπτύχθηκαν με κατεύθυνση από τις απλούστερες πρακτικές προς τις πιο σύνθετες (ποιοτικές διαδικασίες, ποσοτικές διαδικασίες, τυπική γλώσσα των Φυσικών Επιστημών, ερμηνεία φαινομένων), με ταυτόχρονη διεύρυνση του θεματικού πεδίου (καθημερινή ζωή, εργαστηριακή πρακτική, επίλυση προβλήματος, επιστημονική προσέγγιση φαινομένου).

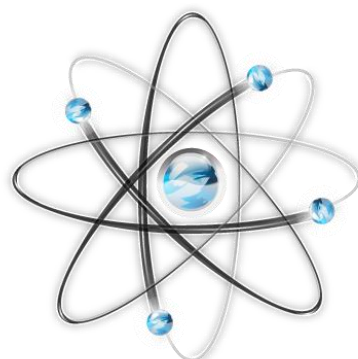
Σε συμφωνία με την σύγχρονη βιβλιογραφία υιοθετούμε τον όρο «επιστημονική πρακτική» ή «επιστημονικές πρακτικές». Οι επιστημονικές πρακτικές εμπλέκουν τους μαθητές κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύουν τη μάθηση στις Φ.Ε, καθώς εξελίσσουν τις δεξιότητες (κριτήρια 1 και 2), τις ικανότητες (κριτήρια 1 και 2), τη γνώση (κριτήρια 1, 2, 3, 4), τις στάσεις (κριτήρια 1, 2, 3, 4), την κριτική σκέψη (κριτήρια 3, 4) και την δημιουργικότητα των μαθητών (κριτήρια 3, 4).

4.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για μάθημα της Φυσικής

4.2.1 Ο μαθητής και η μαθήτρια εμπλέκονται ποιοτικά σε διαδικασίες επιστημονικής πρακτικής για ζητήματα που αφορούν την καθημερινή ζωή και την εμπειρία τους

Αξιολογούνται:

- ✓ πρωταρχικές επιστημονικές πρακτικές (παρατήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση, σύγκριση)
- ✓ η αφηγηματική τεχνική
- ✓ η λεκτική επικοινωνία.

4.2.2 Ο μαθητής και η μαθήτρια εμπλέκονται ποσοτικά σε διαδικασίες επιστημονικής πρακτικής

Αξιολογούνται:

- ✓ η πραγματοποίηση εργαστηριακών οδηγιών και ο χειρισμός υλικών και οργάνων
- ✓ η εκτέλεση μετρήσεων με ακρίβεια
- ✓ η ερμηνεία δεδομένων
- ✓ η ανάλυση αποτελεσμάτων
- ✓ η κατασκευή πινάκων και γραφικών παραστάσεων.

4.2.3 Ο μαθητής και η μαθήτρια αξιοποιούν την τυπική γλώσσα των Φυσικών Επιστημών στον προφορικό και γραπτό λόγο, καθώς και στην επίλυση προβλημάτων

Αξιολογείται το επίπεδο προσέγγισης:

- ✓ της ορολογίας
- ✓ των επιστημονικών εννοιών
- ✓ των συμβολισμών, των μαθηματικών εξισώσεων και της γραπτής επικοινωνίας.

4.2.4 Ο μαθητής και η μαθήτρια ερμηνεύουν φαινόμενα που αφορούν τον φυσικό κόσμο, συγκροτώντας επιστημονικά επιχειρήματα

Ένας απλός τρόπος της συγκρότησης, αλλά και ελέγχου, του επιστημονικού επιχειρήματος είναι η πορεία: Ισχυρισμός → Σκεπτικό → Αποδείξεις.

4.2.5 Ειδικότερα κριτήρια για την αξιολόγηση πειραματικών πρακτικών

Η συνήθης αποτίμηση των πειραματικών πρακτικών είναι ειδικότερη και περιλαμβάνει ποιες διασυνδέσεις, ισχυρισμούς, γνώσεις και δεξιότητες είναι ικανοί να πραγματοποιούν οι μαθητές στηριγμένοι στις αποδείξεις που τους παρέχουν τα δεδομένα. Για την ολοκληρωμένη αποτίμηση μίας πειραματικής πρακτικής πρέπει να επιλυθεί το πρόβλημα της αξιολόγησης της ομάδας που εκτελεί τη δραστηριότητα αλλά ταυτόχρονα και να αποτιμηθεί η προσφορά του κάθε μέλους (ατομική αποτίμηση).

Για την αξιολόγηση της ομάδας, απαιτούνται πρόσθετα κριτήρια όπως:

Ο μαθητής και η μαθήτρια:

- ✓ Να συνεργάζονται με τα μέλη της ομάδας, προκειμένου να διεκπεραιωθούν (είτε ακολουθώντας οδηγίες είτε εργαζόμενοι διερευνητικά) οι πειραματικές δραστηριότητες.
- ✓ Να αξιοποιούν τις πειραματικές καταγραφές για να εκφράζουν τις προσωπικές αντιλήψεις ή τους ισχυρισμούς τους ή τα επιχειρήματά τους και να διασαφηνίζουν τις ιδέες και τις απόψεις τους στο επίπεδο της ομάδας.
- ✓ Να οργανώνουν και να δημοσιοποιούν, ως ομάδα, τα πειραματικά αποτελέσματα και γενικότερα τα έργα τους, καθώς και να είναι δεκτικοί στην κριτική τους.

4.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Φυσικής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Ανάπτυξη διαδικασιών επιστημονικής πρακτικής (παρατήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση, σύγκριση).	
Διεκπεραίωση πειραματικών δραστηριοτήτων και κατασκευή πινάκων/γραφικών παραστάσεων.	
Χρήση ορολογίας των φυσικών επιστημών για την περιγραφή των φυσικών φαινομένων γραπτά και προφορικά	
Τεκμηριωμένη ερμηνεία φυσικών φαινομένων (συγκρότηση επιχειρημάτων).	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

5. Ιστορία

5.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με τα Προγράμματα Σπουδών αναφοράς (ΔΕΠΠΣ και Νέο Σχολείο 2011), οφείλουν να σχεδιάζουν σενάρια ή διδακτικές ενότητες με τα οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες θα καλλιεργήσουν ιστορική και κριτική σκέψη και θα αποκτήσουν ιστορική συνείδηση ως μελλοντικοί υπεύθυνοι ενεργοί και δημοκρατικοί πολίτες.

Η σχολική ιστορία έχει άλλωστε μεγάλη σημασία, αφού αφορά ζητήματα ταυτότητας και αυτογνωσίας και συνδέεται άμεσα με την ικανότητα των μαθητών/-τριών να κρίνουν και να σκέπτονται ιστορικά συνδυάζοντας και αναπτύσσοντας τρόπους χρήσης των γνωστικών εργαλείων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες του Γυμνασίου ενθαρρύνονται να κατακτήσουν ένα συγκροτημένο πλαίσιο ιστορικής γνώσης, αλλά και να αναπτύξουν τις δεξιότητες επεξεργασίας των πηγών και της επιστημονικής διαδικασίας με την οποία συγκροτείται η ιστορική γνώση, ώστε να αντιληφθούν την ιστορική συγκρότηση της κοινωνίας στην οποία ζουν και τις ποικίλες αλληλεπιδράσεις ιστορικών φαινομένων και πολιτισμών.

Πιο συγκεκριμένα:

- α)** Στη γνώση και την κατανόηση του ιστορικού πλαισίου οι μαθητές και οι μαθήτριες ενθαρρύνονται στο να προσεγγίζουν όχι τα ιστορικά γεγονότα καθαυτά, δηλαδή στο τι συνέβη, αλλά στις σχέσεις και τις αλληλεπιδράσεις και τις συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων. Έμφαση έτσι δίνεται στο πώς, γιατί και μέσα σε ποιο πλαίσιο συνέβη κάτι στο παρελθόν και ποιες στάσεις διαμόρφωσε και ποιες αντιδράσεις προκάλεσε στα ιστορικά υποκείμενα. Σε ένα τέτοιο διδακτικό πλαίσιο, η μάθηση και η γνώση δεν ταυτίζεται με την πιστή αναπαραγωγή μιας ιστορικής αφήγησης που θεωρείται ως μοναδική και αδιαμφισβήτητη. Στο Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος και στις σχετικές οδηγίες γίνεται αναφορά στην ανάγκη εξοικείωσης των μαθητών/-τριών με τη διάσταση του ιστορικού χρόνου και της ιστορικής αλλαγής στις πολλαπλές τους εκφάνσεις, τοποθετώντας τα συστηματικά στον ιστορικό χώρο, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αντιλαμβάνονται την αιτιακή σχέση καταστάσεων και γεγονότων, καθώς και την ιστορική σημασία τους.
- β)** Στην καλλιέργεια δεξιοτήτων και στάσεων οι μαθητές και οι μαθήτριες ενθαρρύνονται στο να συμμετέχουν ενεργά σε διαδικασίες εξοικείωσης αφενός με την ιστοριογραφική προβληματική, με την επεξεργασία των διαφορετικών ερμηνειών για τα ιστορικά γεγονότα ή την επισήμανση των κενών στις ιστορικές μας γνώσεις, και αφετέρου με την ιστοριογραφική μεθοδολογία, με την προσέγγιση και επεξεργασία ποικίλων ιστορικών τεκμηρίων/πηγών (εικόνα, φωτογραφία, αντικείμενο, μνημείο, παράθεμα...). Οι μαθητές και οι μαθήτριες κατά την επεξεργασία των πηγών μαθαίνουν να θέτουν ιστορικά ερωτήματα, να τα διερευνούν και να αναζητούν απαντήσεις μέσα από το συνδυασμό των τεκμηρίων και των ιστορικών τους γνώσεων και τελικά συνειδητοποιούν ότι η ιστορική γνώση συγκροτείται με τη συστηματική διερεύνηση, ταξινόμηση, ανάλυση και αξιολόγηση των πληροφοριών που προκύπτουν από τα κάθε είδους τεκμήρια. Έτσι και η μάθηση γίνεται

ενεργητική και καλλιεργείται η φαντασία, η δημιουργική σκέψη και η ιστορική συνείδηση. Κρίνεται βέβαια απαραίτητο οι μαθητές και οι μαθήτριες να εξοικειωθούν με το γεγονός ότι οι πηγές αυτές δεν μιλούν άμεσα και μονοσήμαντα, αλλά χρειάζονται συστηματική επεξεργασία και η ερμηνεία που προκύπτει σχετίζεται με την οπτική προσέγγισής τους.

Αξίζει να υπογραμμισθούν ακόμη τρία σημεία που εμπεριέχονται εν μέρει στα προηγούμενα δύο:

Το πρώτο αφορά στην πολυτροπικότητα του υλικού που μπορεί να αξιοποιηθεί κατά την προσέγγιση μιας ιστορικής περιόδου, ώστε και όσο το δυνατόν πληρέστερα να διερευνηθούν οι ποικίλες παράμετροι που οδήγησαν σε μια συνθήκη και, παράλληλα, οι μαθητές και οι μαθήτριες να εξοικειώνονται με ποικίλα μεθοδολογικά εργαλεία και τρόπους προσέγγισης των ιστορικών πηγών, στο πλαίσιο του επιδιωκόμενου κριτικού γραμματισμού. Έτσι οι μαθητές και οι μαθήτριες μαθαίνουν να διαβάζουν χάρτες, να μελετούν εικόνες και γραφήματα...

Το δεύτερο αφορά στην ανάγκη να λαμβάνουμε υπόψη την ηλικία των μαθητών/-τριών μας και τις μαθησιακές τους ικανότητες αλλά και τα ενδιαφέροντά τους, ώστε να εξασφαλίσουμε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για ενεργητική μάθηση. Οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν αντιμετωπίζονται ως «μικροί ιστορικοί», αλλά ως έφηβοι που μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, όχι μόνο διανοητικές αλλά και βιωματικές, ενδιαφέρονται να προσεγγίσουν το παρελθόν κάνοντας ένα ταξίδι σε μακρινούς και ανεξερεύνητους κόσμους και αναζητώντας τρόπους διασύνδεσής τους με το παρόν.

Το μάθημα της Ιστορίας μάς επιτρέπει όσο λίγα μαθήματα να καλλιεργήσουμε τον σεβασμό απέναντι στον άλλο και την αλληλεγγύη, να υπονομεύσουμε στερεοτυπικές αντιλήψεις, να αποφυσικοποιήσουμε την μία, κλειστή και αδιαπραγμάτευτη ιστορική ερμηνεία, να κατανοήσουμε την ιστορική εξέλιξη σαν μια ατελείωτη πορεία μετακινήσεων, αλληλεπιδράσεων. Και ίσως αυτή μπορεί να είναι η πιο σημαντική συμβολή του μαθήματος στη διαμόρφωση της στάσης των μαθητών/-τριών απέναντι σε σύγχρονα γεγονότα και φαινόμενα. Για αυτό και είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες ότι η γνώση του παρελθόντος απορρέει από τη μελέτη κάθε είδους καταλοίπων και όχι μόνο από την «επιστημονική γνώση» που μεταδίδουν οι εκπαιδευτικοί και τα βιβλία ή τις αντιλήψεις που προβάλλονται ως έγκυρες και τεκμηριωμένες. Έτσι με τη διδασκαλία της Ιστορίας επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να γίνουν υπεύθυνοι και ενεργοί πολίτες ικανοί να συμβάλουν στην καλλιέργεια της αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στους λαούς και να προάγουν θεμελιώδεις αξίες όπως η δημοκρατία και η ελευθερία.

5.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Ιστορίας

5.2.1 Γνώση και κατανόηση ιστορικών γεγονότων μιας περιόδου

- ✓ Εντοπίζει και κατατάσσει σε χρονολογική σειρά τα βασικά γεγονότα μιας ιστορικής περιόδου.
- ✓ Επισημαίνει τη σημασία των ιστορικών γεγονότων για την ιστορική πορεία προόδου ή οπισθοχώρησης και αναδίπλωσης.
- ✓ Εντοπίζει τον ιστορικό χώρο και χρόνο μέσα στα οποία εκδηλώνεται ένα ιστορικό γεγονός.
- ✓ Κατανοεί και αναδεικνύει την ιστορικότητα του παρελθόντος, την αλλαγή μέσα στον χρόνο και τον χώρο και την πολυπλοκότητα της ιστορικής εξέλιξης.

5.2.2 Ιστορική σκέψη: δεξιότητες διερεύνησης και ερμηνείας γεγονότων του παρελθόντος

- ✓ Επισημαίνει τις αιτιακές σχέσεις των ποικίλων παραμέτρων που συμβάλλουν στην εκδήλωση ενός ιστορικού γεγονότος αλλά και ιστορικών γεγονότων μεταξύ τους.
- ✓ Συζητά κριτικά ερμηνευτικές προσεγγίσεις των ιστορικών, τις συγκρίνει και συνειδητοποιεί τη σχετικότητα της ιστορικής γνώσης.
- ✓ Προσεγγίζει το παρόν σε βάθος χρόνου συσχετίζοντάς το με τις ιστορικές εξελίξεις.
- ✓ Διερευνά συγκεκριμένα ιστορικά ερωτήματα και απαντά βασιζόμενος σε ιστορικές γνώσεις και τεκμήρια.
- ✓ Επεξεργάζεται στερεότυπα και υπερασπίζεται την ισότητα, την ελευθερία και τη δημοκρατία.
- ✓ Δείχνει σεβασμό στις αντίθετες προς τη δική του απόψεις για ιστορικές εξελίξεις και στις διαφορετικές ερμηνείες των ιστορικών πηγών.

5.2.3 Επεξεργασία ιστορικών πηγών – τεκμηρίωση

- ✓ Μελετά σχεδιαγράμματα, πίνακες και χάρτες, σχολιάζει, «διαβάζει» και αναλύει μια γραπτή ή εικαστική πηγή (τοιχογραφίες, αναπαραστάσεις σε αγγεία, έργα τέχνης), συγκρίνει το περιεχόμενο μιας πηγής (ή περισσότερων) με την ιστορική αφήγηση ή/και άλλες πηγές.
- ✓ Επεξεργάζεται τις πηγές, ώστε να εξαγάγει πληροφορίες απαραίτητες για να απαντήσει σε συγκεκριμένα ιστορικά ερωτήματα ή να προσεγγίσει κριτικά μια ερμηνεία ιστορικού γεγονότος.
- ✓ Ταξινομεί και κατηγοριοποιεί τα στοιχεία που εντοπίζει σε μια πηγή.
- ✓ Διερευνά την αξιοπιστία μιας ιστορικής πηγής (ποιος, πού, πότε, με ποιο σκοπό έχει παραχθεί).

- ✓ Συσχετίζει πηγές, ώστε να κατανοήσει ιστορικά γεγονότα και να προσεγγίσει κριτικά μια ερμηνεία ιστορικού γεγονότος.
- ✓ Αναγνωρίζει έμπρακτα την αξία της τεκμηρίωσης στη συγκρότηση της ιστορικής γνώσης και ελέγχει ισχυρισμούς και ερμηνείες που θεωρούνται αυταπόδεικτες.

5.2.4 Οργάνωση και ανακοίνωση της ιστορικής γνώσης και άποψης σε προφορικό και γραπτό λόγο

- ✓ Διατυπώνει με σαφήνεια και τεκμηριωμένα τη διαμορφωμένη ιστορική γνώση.
- ✓ Αξιοποιεί ιστορικούς όρους κατά την ιστορική αφήγηση.
- ✓ Συζητά τα συμπεράσματά του με τους συμμαθητές του.
- ✓ Διαλέγεται με τους συμμαθητές/-ήτριες του/της στο πλαίσιο της ερμηνείας των ιστορικών γεγονότων και χρησιμοποιεί τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία.

5.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Ιστορίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Γνώση και κατανόηση ιστορικών γεγονότων μιας περιόδου	
Ιστορική σκέψη: δεξιότητες διερεύνησης και ερμηνείας γεγονότων του παρελθόντος	
Επεξεργασία ιστορικών πηγών – τεκμηρίωση	
Οργάνωση και ανακοίνωση της ιστορικής γνώσης και άποψης σε προφορικό και γραπτό λόγο	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

6. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

6.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Οι εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με τα Προγράμματα Σπουδών αναφοράς (ΔΕΠΠΣ και Νέο Σχολείο 2011), οφείλουν να σχεδιάζουν σενάρια ή διδακτικές ενότητες με τα οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες θα γνωρίσουν την πνευματική δημιουργία των αρχαίων Ελλήνων μέσα από μια ποικιλία αρχαιοελληνικών κειμένων και λογοτεχνικών ειδών (αρχαιοελληνική γραμματεία) και θα εξοικειωθούν με τον αρχαιοελληνικό λόγο (σύστημα γλώσσας, λεξιλόγιο, γλωσσική κατανόηση κειμένου) (αρχαιοελληνική γλώσσα).

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες του Γυμνασίου ενθαρρύνονται να αναπτύξουν δεξιότητες που αφορούν στην προσέγγιση του αρχαιοελληνικού λόγου στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, ώστε να κατακτήσουν σταδιακά βασικά στοιχεία του δομολειτουργικού συστήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας (γραμματική, συντακτικό, λεξιλόγιο), με στόχο να μπορούν να κατανοούν αρχαιοελληνικά ευσύνοπτα κείμενα και σταδιακά να έχουν τη δυνατότητα να τα αποδίδουν σε νεοελληνικό λόγο, συνειδητοποιώντας με αυτό τον τρόπο τη διαχρονική πορεία της ελληνικής γλώσσας με τις συνέχειες και ασυνέχειές της.

Στο μάθημα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας (από μετάφραση) οι μαθητές και οι μαθήτριες, προσεγγίζοντας ολοκληρωμένα αρχαιοελληνικά έργα, καλούνται να έλθουν σε επαφή με τον αρχαίο ελληνικό κόσμο σε ποικίλες εκφάνσεις του, όπως αυτός αναπαρίσταται στα αρχαιοελληνικά κείμενα. Ενθαρρύνονται έτσι να παρακολουθήσουν την πορεία του ανθρώπου σε αυτή την πρώιμη φάση της ανάπτυξής του και τους τρόπους με τους οποίους συνέλαβε τον κόσμο και τη θέση του μέσα σε αυτόν, διερευνώντας παράλληλα την επίδραση που αυτή η σύλληψη και αναπαράσταση έχει στο ευρύτερο παιδευτικό και πνευματικό περιβάλλον του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού. Τέλος μέσα από την προσέγγιση του έντεχνου λόγου, όπως αυτός αποδίδεται στη νεοελληνική γλώσσα, οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να αναπτύξουν δεξιότητες προσέγγισης λογοτεχνικών κειμένων αλλά και να καλλιεργηθούν γλωσσικά.

Πιο συγκεκριμένα:

Στην **αρχαία ελληνική γλώσσα** οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να επεξεργαστούν αρχαιοελληνικά κείμενα της αττικής διαλέκτου με στόχο να τα κατανοήσουν αξιοποιώντας γνώσεις τους σχετικά με το δομολειτουργικό σύστημα της γλώσσας (γραμματική και συντακτικό) και το λεξιλόγιο. Η προσέγγιση ωστόσο τόσο της γλώσσας όσο και των κειμένων πρέπει να είναι ολιστική, ώστε να μπορέσουν σε ένα δεύτερο επίπεδο να τα αποδώσουν σε νεοελληνικό λόγο. Γνωρίζουν έτσι παράλληλα την ελληνική γλώσσα στη διαχρονία της, εξοικειώνονται με τη λόγια παράδοσή της και διευρύνουν τον γλωσσικό τους κώδικα. Ο σκοπός λοιπόν της προσέγγισης των αρχαιοελληνικών κειμένων από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο είναι κυρίως γλωσσικός. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι στο διαγραφόμενο διδακτικό πλαίσιο ο σκοπός αυτός δεν υπηρετείται με την παραδοσιακή τυποκεντρική γραμματικο-συντακτική προσέγγιση, όπου κυριαρχούσε η εκμάθηση τύπων και ο έλεγχός της μέσα από την αναπαραγωγή τους από τους μαθητές και τις μαθήτριες. Ο γλωσσικός αυτός σκοπός αφορά την αναγνώριση των τύπων και των φαινομένων και κυρίως του οργανωμένου δικτύου σχέσεων που κάνουν το κείμενο κατανοητό. Έτσι οι μαθητές και οι μαθήτριες, ακόμη και μέσα σε αυτό το γλωσσоди-

δακτικό πλαίσιο, ενθαρρύνονται να επεξεργαστούν το κείμενο στο ευρύτερο κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής του διευρύνοντας έτσι και την προσέγγιση του κειμένου αλλά και την αναγνωστική τους εμπειρία.

Στην **αρχαία ελληνική γραμματεία** οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να επεξεργαστούν ένα ευρύ φάσμα κειμένων αρχαίας ελληνικής γραμματείας (ρητορική, φιλοσοφία, θέατρο, ποίηση, ιστοριογραφία) επισημαίνοντας θέματα και προβλήματα, που από μόνα τους έχουν παιδευτική αξία, και διερευνώντας τον τρόπο με τον οποίο τα όρισαν, τα αντιμετώπισαν και τα πραγματεύτηκαν οι άνθρωποι σε αυτή την πρώιμη πολιτισμική φάση (ανθρωπιστικός στόχος). Καλούνται επίσης να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν την ανθρώπινη δράση, όπως αναπαρίσταται μέσα στα κείμενα, εντάσσοντάς την μέσα στο ευρύτερη ιστορική και πολιτισμική συγκυρία. Έτσι αναδεικνύεται η εξελικτική πορεία του αρχαίου κόσμου και οι μαθητές και οι μαθήτριες αναγνωρίζουν τη δυναμικότητά του και την ποικιλία των ρευμάτων, που συνέθεσαν την πορεία του σε όλες του τις φάσεις και επιχειρούν να διερευνήσουν πώς συνδέεται η εικόνα αυτή με την εικόνα που έχουν για το σύγχρονο ελληνικό και δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμό (αρχαιογνωστικός/πολιτισμικός σκοπός). Τέλος οι μαθητές και οι μαθήτριες στα ποικίλα γραμματειακά είδη που αναπτύχθηκαν στην αρχαιότητα μπορούν με την κατάλληλη καθοδήγηση να βρουν βασικούς αρχέτυπους της μεταγενέστερης λογοτεχνίας (λογοτεχνικός σκοπός) και ταυτόχρονα να καλλιεργηθούν γλωσσικά προσεγγίζοντας ποικίλες μορφές του έντεχνου λόγου (γλωσσικός σκοπός).

6.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας

6.2.1 Αναγνώριση βασικών φαινομένων γραμματικής και συντακτικού

- ✓ Εντοπίζει και αναγνωρίζει βασικά στοιχεία της γραμματικής και του συντακτικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, που του/της επιτρέπουν να αναγνωρίσει τη δομή των προτάσεων ενός αρχαιοελληνικού κειμένου, ώστε να κατανοήσει το περιεχόμενό τους (μορφολογία ονόματος και ρήματος και συνταγματικές σχέσεις στο πλαίσιο της πρότασης).
- ✓ Επισημαίνει τη λειτουργικότητά αυτών των φαινομένων στη συγκρότηση της πρότασης, της περιόδου και του κειμένου ως όλου.
- ✓ Εντοπίζει τις ενδοκειμενικές σχέσεις, τις σχέσεις δηλαδή που συνδέουν μεταξύ τους τα στοιχεία του κειμένου και οργανώνουν το κείμενο ως όλον (επιλογή όρων, συνδέσεις όρων εντός της πρότασης, συνδέσεις προτάσεων και περιόδων...).

6.2.2 Κατανόηση περιεχομένου αρχαιοελληνικών κειμένων

- ✓ Αξιοποιεί τις γνώσεις του/της για να εντοπίσει τα κύρια σημεία του κειμένου που ορίζουν τη σημασία του και να κατανοήσει το περιεχόμενό του.
- ✓ Μπορεί να απαντά με πληρότητα και τεκμηριωμένα σε ερωτήσεις κατανόησης του αρχαιοελληνικού κειμένου.
- ✓ Διατυπώνει αιτιολογημένες κρίσεις και ερμηνείες σε σημεία του κειμένου.
- ✓ Αναγνωρίζει το επικοινωνιακό πλαίσιο του κειμένου και το συσχετίζει με τα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα.

6.2.3 Αναγνώριση αρχαιοελληνικών ριζών και συσχέτισή τους με νεοελληνική γλώσσα

- ✓ Εντοπίζει στοιχεία που φανερώνουν την συνέχεια της ελληνικής γλώσσας αλλά και άλλα, που δείχνουν τις ασυνέχειές της στη διαχρονία της.
- ✓ Παρακολουθεί την πορεία των λέξεων στο χρόνο και την συσχετίζει με κοινωνικές και πολιτισμικές εξελίξεις.
- ✓ Συνειδητοποιεί την έννοια της γλωσσικής αλλαγής ως φυσικό στοιχείο εξέλιξης της γλώσσας.

6.2.4 Απόδοση του νοήματος και μετάφραση του αρχαιοελληνικού κειμένου σε νεοελληνικό λόγο

- ✓ Προσεγγίζει το λεξιλόγιο (ετυμολογική επεξεργασία) και κατακτά τρόπους αναγνώρισης της σημασίας των λέξεων και απόδοσής τους σε νεοελληνικό λόγο.
- ✓ Αξιοποιεί τις γνώσεις του τόσο στην αρχαία όσο και στην νέα ελληνική γλώσσα για να αποδώσει το αρχαιοελληνικό κείμενο σε νεοελληνικό λόγο.

6.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Αναγνώριση βασικών φαινομένων γραμματικής και συντακτικού	
Κατανόηση περιεχομένου αρχαιοελληνικών κειμένων	
Αναγνώριση αρχαιοελληνικών ριζών και συσχέτισή τους με νεοελληνική γλώσσα	
Απόδοση του νοήματος και μετάφραση του αρχαιοελληνικού κειμένου σε νεοελληνικό λόγο	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

6.4 Κριτήρια αξιολόγησης για την Αρχαιοελληνική Γραμματεία από μετάφραση

6.4.1 Κατανόηση περιεχομένου μεταφρασμένου αρχαιοελληνικού κειμένου

- ✓ Εντοπίζει τα κύρια σημεία του κειμένου και κατανοεί το περιεχόμενό του.
- ✓ Χωρίζει το κείμενο σε ενότητες ορίζοντας πλαγιότιτλους για κάθε ενότητα.

6.4.2 Αναγνώριση βασικών χαρακτηριστικών γραμματειακών ειδών

- ✓ Διακρίνει τα χαρακτηριστικά που κατατάσσουν το έργο σε συγκεκριμένο γραμματειακό είδος.
- ✓ Συγκρίνει το συγκεκριμένο γραμματειακό είδος με άλλα είδη της αρχαιοελληνικής γραμματείας.
- ✓ Αναζητά αντιστοιχίες με σύγχρονα γραμματειακά είδη και επισημαίνει ομοιότητες και διαφορές.
- ✓ Διακρίνει τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου δημιουργού.

6.4.3 Συσχέτιση κειμένου με ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο

- ✓ Ανιχνεύει το αξιακό σύστημα που το έργο προβάλλει και το συσχετίζει με το πολιτισμικό πλαίσιο.
- ✓ Συζητά την εικόνα για τον κόσμο που το κείμενο αναπαριστά συσχετίζοντάς την με αντίστοιχες αναπαραστάσεις από άλλα αρχαιοελληνικά έργα, αλλά και από μεταγενέστερα, ακόμη και σύγχρονα.
- ✓ Συσχετίζει το αρχαιοελληνικό κείμενο με άλλα κείμενα της ίδιας ή άλλης εποχής και συζητά τους τρόπους με τους οποίους αυτό προσλαμβάνεται σε διαφορετικές εποχές.
- ✓ Συζητά τις σχέσεις του αρχαιοελληνικού κόσμου στις ποικίλες εκφάνσεις του με τον σύγχρονο ελληνικό και δυτικοευρωπαϊκό κόσμο.

6.4.4 Ερμηνεία μεταφρασμένων αρχαιοελληνικών κειμένων προφορικά και γραπτά

- ✓ Παρακολουθεί την ανθρώπινη δράση που η αφήγηση κατασκευάζει και επισημαίνει συναισθήματα, προβληματισμούς και ερωτήματα που ανακύπτουν.
- ✓ Ανιχνεύει και αναγνωρίζει τις ποικίλες φωνές που διαλέγονται στο κείμενο.
- ✓ Συζητά διαφορετικές ερμηνευτικές εκδοχές.
- ✓ Παραθέτει αιτιολογημένα σε προφορικό ή γραπτό λόγο την προσωπική του ανάγνωση.

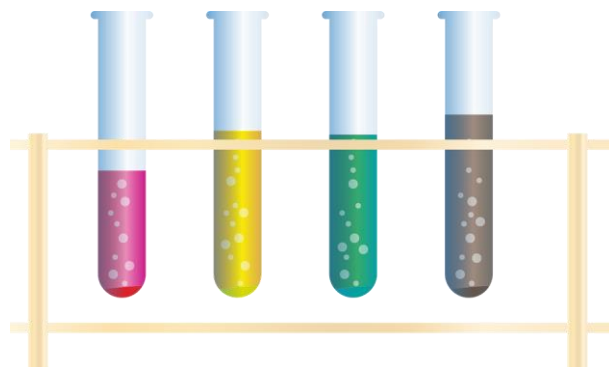
6.5 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση περιεχομένου μεταφρασμένου αρχαιοελληνικού κειμένου	
Αναγνώριση βασικών χαρακτηριστικών γραμματειακών ειδών	
Συσχέτιση κειμένου με ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο	
Ερμηνεία μεταφρασμένων αρχαιοελληνικών κειμένων προφορικά και γραπτά	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

7. Χημεία

7.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Το βασικό πλαίσιο αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και συνεπώς και των μαθητών και των μαθητριών είναι ότι η γνώση παράγεται, χρησιμοποιείται και διαχέεται σε ένα κοινωνικό πλαίσιο. Απαραίτητα συστατικά για το σκοπό αυτό είναι η γνώση του περιεχομένου της επιστήμης, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι που ακολουθούνται, οι τρόποι που χρησιμοποιούνται

για να διαχυθεί το περιεχόμενο και τέλος η αντιστοίχιση όλων των παραπάνω με την ερμηνεία και πρόβλεψη καθημερινών γεγονότων και φαινομένων. Με βάση τα προηγούμενα, οι ποιοτικοί άξονες της Περιγραφικής Αξιολόγησης για το μάθημα της Χημείας είναι: η γνώση του περιεχομένου της επιστήμης (1ο κριτήριο), των διαδικασιών (2ο κριτήριο), οι ικανότητες μεταφοράς γνώσης σε άλλο πλαίσιο (3ο κριτήριο), και οι δεξιότητες επικοινωνίας της επιστήμης (4ο κριτήριο).

Επίσης είναι πολύ σημαντικό για το μάθημα της Χημείας και επειδή το συγκεκριμένο επιστημονικό αντικείμενο σχετίζεται στενά με το μικρόκοσμο, τα μαθηματικά, το συμβολικό επίπεδο αλλά και το μακρόκοσμο, να λαμβάνεται υπόψη η ηλικία των μαθητών και συνεπώς η νοητική τους ανάπτυξη. Για το σκοπό αυτό, η διδασκαλία και συνεπώς και η αξιολόγηση πρέπει να ξεκινούν από συγκεκριμένες έννοιες, βιώματα, ή καθημερινές/οικείες καταστάσεις και κατόπιν να γίνονται γενικεύσεις (και πάλι όχι υψηλής αφάιρεσης). Στο ίδιο πλαίσιο θα πρέπει να μην δίνεται έμφαση στο συμβολικό χαρακτήρα της χημείας αλλά στις διαδικασίες, στην περιγραφή, την διερεύνηση, την αιτιολόγηση, το επιχειρήμα, την αφήγηση, το δημιουργικό τρόπο να επικοινωνούν τις σκέψεις τους και τις ιδέες τους αλλά και να κατορθώσουν να χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους, τις εμπειρίες τους και τις πρακτικές τους σε άλλα πλαίσια, πραγματικών προβληματικών καταστάσεων.

7.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Χημείας

7.2.1 Κατανόηση βασικών εννοιών, διαδικασιών και πειραματικών δεδομένων

- ✓ Αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά των εννοιών και των διαδικασιών, με σκοπό να καταφέρει να τις ομαδοποιεί αλλά και να τις περιγράφει καθώς και να τις αναπαράγει στο ίδιο ή άλλο πλαίσιο.
- ✓ Περιγράφει τις έννοιες, τα φαινόμενα και τις διαδικασίες.
- ✓ Περιγράφει πειραματικές διαδικασίες και να αναγνωρίζει συνδέσεις μεταξύ φαινομένων και μεγεθών, να δύναται να αναπαραστήσει τα ερευνητικά του αποτελέσματα αλλά και να ερμηνεύει πίνακες, γραφικές παραστάσεις και εικονιστικές αναπαραστάσεις.
- ✓ Δίνει παραδείγματα των εννοιών που διδάχθηκαν, από την εμπειρία του, την καθημερινή του ζωή και τα βιώματά του.

7.2.2 Εξοικείωση με τις ερευνητικές διαδικασίες και διεργασίες

- ✓ Διατυπώνει ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία να χαρακτηρίζονται από επιστημονική επάρκεια, χρονική / ιστορική ακολουθία.
- ✓ Οργανώνει μια στρατηγική επίλυσης προβλήματος, καταγράφει τα βήματα, αναφέρει τις προϋποθέσεις, παραθέτει υποδείξεις όπου απαιτείται, προτείνει εναλλακτικές λύσεις, αν υπάρχουν.
- ✓ Σχεδιάζει και υλοποιεί διερευνήσεις.
- ✓ Αξιοποιεί ερευνητικά εργαλεία, αποκτά αντίληψη για τη δειγματοληψία, τη γενίκευση, το πειραματικό λάθος και την ερμηνεία και αξιοποίησή του.
- ✓ Μπορεί να αναλύει και να συνθέτει δεδομένα αλλά και να καταλήγει σε συμπεράσματα.

7.2.3 Σύνδεση με τον Φυσικό Κόσμο, την καθημερινή ζωή και τις κοινωνικές δραστηριότητες

- ✓ Συνδέει την επιστήμη, με την τεχνολογία, τον πολιτισμό και τις κοινότητες.
- ✓ Σχεδιάζει και υλοποιεί δραστηριότητες που να ξεκινούν από τις διδαχθείσες έννοιες και καταλήγει σε οικείες ή μη καταστάσεις ζωής.
- ✓ Παράγει έργα, με δημιουργικό τρόπο.
- ✓ Οργανώνει και να δημοσιοποιεί τα έργα του, καθώς και είναι δεκτικός στην κριτική τους.

7.2.4 Επικοινωνία και συνεργασία

- ✓ Μοιράζεται τις ιδέες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του.
- ✓ Επικοινωνεί τα προσωπικά του επιχειρήματα ή αντιλήψεις ή ισχυρισμούς και διασαφηνίζει τις ιδέες και τις απόψεις του.
- ✓ Συνεργάζεται, προκειμένου να διεκπεραιωθούν συλλογικά έργα (είτε διαδικαστικά, είτε παραγωγής νέου υλικού).
- ✓ Χρησιμοποιεί πολλαπλά μέσα επικοινωνίας και διαμόρφωσης των νοημάτων του.

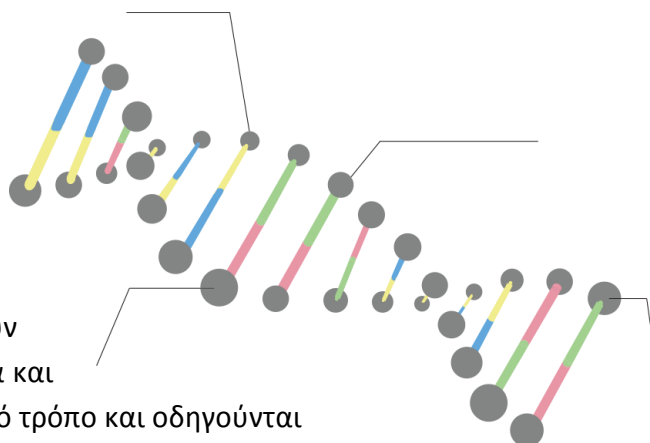
7.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Χημείας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση βασικών εννοιών, διαδικασιών και πειραματικών δεδομένων	
Εξοικείωση με τις ερευνητικές διαδικασίες και διεργασίες	
Σύνδεση με τον Φυσικό Κόσμο, την καθημερινή ζωή και τις κοινωνικές δραστηριότητες	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

8. Βιολογία

8.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Σκοπός της διδασκαλίας της Βιολογίας στο Γυμνάσιο είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναγνωρίζουν την ποικιλομορφία των ζωντανών οργανισμών και να τη συσχετίζουν με το περιβάλλον στο οποίο ζουν. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αξιοποιώντας τις βασικές αρχές και θεωρίες της Βιολογίας περιγράφουν ερμηνεύουν και προβλέπουν τα βιολογικά φαινόμενα και προβλέπουν τα βιολογικά φαινόμενα με επιστημονικό τρόπο και οδηγούνται σε συμπεράσματα βασισμένα σε επιστημονικά τεκμήρια.

8.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Βιολογίας

8.2.1 Ερμηνεία και πρόβλεψη των βιολογικών φαινομένων ακολουθώντας την επιστημονική μεθοδολογία

- ✓ Παρατηρεί και περιγράφει βιολογικά φαινόμενα (π.χ. φωτοσύνθεση, ομοιόσταση, αναπνοή, αναπαραγωγή, κυτταρική διαίρεση).
- ✓ Διατυπώνει υποθέσεις σχετικά με τα βιολογικά φαινόμενα (π.χ. παράγοντες που επηρεάζουν τη φωτοσύνθεση, συσχέτιση περιβάλλοντος με την εμφάνιση νέων χαρακτηριστικών).
- ✓ Σχεδιάζει ή περιγράφει πειράματα για τη μελέτη των υποθέσεών του.
- ✓ Αξιολογεί τα δεδομένα πειραματικών διαδικασιών και διατυπώνει συμπεράσματα και προβλέψεις.

8.2.2 Περιγραφή των βιολογικών φαινομένων αξιοποιώντας την ορολογία και τον συμβολισμό των Φυσικών Επιστημών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο

- ✓ Ορίζει βασικές βιολογικές διεργασίες (π.χ. ομοιόσταση, κυτταρική αναπνοή, μεταλλάξεις, αντιγραφή γενετικής πληροφορίας).
- ✓ Περιγράφει αναπαραστάσεις (π.χ. πίνακες γραφικές παραστάσεις, εικόνες) που αναφέρονται σε βιολογικά φαινόμενα και δομές.
- ✓ Αναφέρεται σε έννοιες, αρχές και θεωρίες της επιστήμης της Βιολογίας για την ερμηνεία των βιολογικών φαινομένων (π.χ. προσαρμογή, φυσική επιλογή, κυτταρική θεωρία, διατήρηση γενετικής πληροφορίας).
- ✓ Παρουσιάζει αποτελέσματα και διατυπώνει συμπεράσματα χρησιμοποιώντας σωστά επιστημονικά γραπτό ή προφορικό λόγο.

8.2.3 Περιγραφή της δομής και της λειτουργίας των ζωντανών οργανισμών σε σχέση με το περιβάλλον τους

- ✓ Περιγράφει τα βασικά δομικά χαρακτηριστικών ζωντανών οργανισμών και των βιολογικών συστημάτων.
- ✓ Αναγνωρίζει δομικά χαρακτηριστικά των οργανισμών και των βιολογικών συστημάτων χρησιμοποιώντας ποικιλία αναπαραστάσεων (π.χ. πίνακες, εικόνες, φωτογραφίες).
- ✓ Συσχετίζει τη δομή με τη λειτουργία των ζωντανών οργανισμών και των βιολογικών συστημάτων.
- ✓ Συσχετίζει τη δομή με τη λειτουργία των ζωντανών οργανισμών μέσα στο οικοσύστημα.

8.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Βιολογίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Γνώση των βιολογικών φαινομένων	
Αξιοποίηση επιστημονικής μεθοδολογίας για την ερμηνεία των βιολογικών φαινομένων	
Χρησιμοποίηση κατάλληλης ορολογίας για την περιγραφή των βιολογικών φαινομένων γραπτά και προφορικά	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

9. Γεωλογία - Γεωγραφία

9.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Η βασική ιδέα που διατρέχει την προσέγγιση της ύλης της Γεωλογίας-Γεωγραφίας του Γυμνασίου, είναι η έννοια της αλλαγής, της δυναμικής μεταβολής. Μέσα από αυτό το πρίσμα εξετάζονται τόσο το φυσικό περιβάλλον (Γη, ατμόσφαιρα, φυσικές καταστροφές) όσο και το ανθρωπογενές (θέματα πληθυσμού).

9.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Γεωλογίας – Γεωγραφίας

9.2.1 Α΄ Γυμνασίου

9.2.1.1 Κατανόηση και χρήση εργαλείων, μέσων και κωδίκων επικοινωνίας

- ✓ Είναι σε θέση να χρησιμοποιεί ποικιλία εργαλείων αναπαράστασης της γεωλογικής και γεωγραφικής πληροφορίας (χάρτες, διαγράμματα, γραφικές παραστάσεις, πίνακες δεδομένων, κλιματογράμματα, σειсмоγράμματα, ισοϋψείς καμπύλες, ηλικιακές πυραμίδες κ.ά.).
- ✓ Αποκτά ικανοποιητική επάρκεια στην περιγραφή φαινομένων και διεργασιών που συμβαίνουν στην ατμόσφαιρα, στο εσωτερικό και την επιφάνεια της Γης, σε θέματα φυσικών καταστροφών, καθώς και χαρακτηριστικών του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος μέσα από την παρατήρηση των αλλαγών στον χώρο και τον χρόνο και τις δυναμικές αλλαγές και διεργασίες.
- ✓ Μπορεί να προσανατολίζεται στον χώρο, χρησιμοποιεί τον χάρτη, για τον εντοπισμό θέσης χρησιμοποιώντας γεωγραφικές συντεταγμένες.
- ✓ Είναι σε θέση να αναζητά και να αξιοποιεί στοιχεία από διαδικτυακές πηγές, σε σχέση με τη θεματολογία που διερευνούν.

9.2.1.2 Δεξιότητες διερεύνησης, ερμηνείας, πρόβλεψης, διατύπωσης υποθέσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων

- ✓ Γίνεται ικανός/ή να ερμηνεύει (στο βαθμό που επιτρέπει η ηλικία του/της) κατανομές και σχέσεις που παρατηρούν στην επιφάνεια του πλανήτη, στην ατμόσφαιρα και την υδρόσφαιρα, καθώς και δεδομένα που σχετίζονται με το ανθρωπογενές περιβάλλον.
- ✓ Ερμηνεύει φαινόμενα (π.χ. σχηματισμό ανέμων, κατανομή κλιματικών τύπων, διαφορά των εποχών ανάμεσα στο βόρειο και το νότιο ημισφαίριο, η Γη ως ένα φυσικό θερμοκήπιο) και υπολογίζει στοιχεία (π.χ. τοπική και διεθνή ώρα ενός τόπου) με βάση τα αντίστοιχα στοιχεία από τις κινήσεις της Γης, τη δομή της ατμόσφαιρας, κ.ά.
- ✓ Συνηθίζει να χρησιμοποιεί συστηματικά τη γεωλογική και γεωγραφική ορολογία με σωστό και επαρκή τρόπο.

9.2.1.3 Δεξιότητες δημιουργίας, αυτοέκφρασης και επικοινωνίας

- ✓ Αναπτύσσει δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας μέσω των εργασιών σε ομάδες και των δημιουργικών δραστηριοτήτων (χάρτες, σκίτσα, κλιματογράμματα κ.ά.).
- ✓ Είναι σε θέση να επεξεργάζεται και να δημιουργεί πρωτότυπα έργα με βάση το υλικό που έχει αναζητήσει, συλλέξει και οργανώσει από έντυπες και ψηφιακές/διαδικτυακές πηγές.
- ✓ Αναπτύσσει δεξιότητες αυτοέκφρασης μέσω της παρουσίασης των ομαδικών και ατομικών εργασιών του/της.

9.2.1.4 Σύνδεση με κοινωνικά και πολιτισμικά ζητήματα και περιβαλλοντικά θέματα

- ✓ Αποκτά στάσεις και συμπεριφορές αλληλεγγύης για προσφορά βοήθειας σε περιπτώσεις ανάγκης.
- ✓ Προβληματίζεται σε θέματα άνισης κατανομής πλούτου και πόρων ανάμεσα στις χώρες ως αιτίων σε προβλήματά τους (π.χ. σε σχέση με το δημογραφικό πρόβλημα).
- ✓ Ευαισθητοποιείται στο θέμα της διατήρησης φυσικών μνημείων.
- ✓ Ευαισθητοποιείται σε θέματα περιβαλλοντικών προβλημάτων και αναγνωρίζει την ανάγκη για συλλογική προσπάθεια επίλυσής τους.

9.2.2 Β΄ Γυμνασίου

9.2.2.1 Κατανόηση και χρήση εργαλείων, μέσων και κωδίκων επικοινωνίας

- ✓ Είναι σε θέση να χρησιμοποιεί ποικιλία εργαλείων αναπαράστασης της γεωλογικής και γεωγραφικής πληροφορίας (χάρτες, διαγράμματα, γραφικές παραστάσεις, φωτογραφίες, αεροφωτογραφίες, υλικό τηλεπισκόπησης, πίνακες δεδομένων, κλιματογράμματα, ηλικιακές πυραμίδες κ.ά.).
- ✓ Αποκτά μια επάρκεια στη χρήση μέσων έκφρασης (προφορικός και γραπτός λόγος, συμπλήρωση δεδομένων σε χάρτες, δημιουργία γραφημάτων) σε σχέση με τη γενική περιγραφή της ευρωπαϊκής ηπείρου, της Μεσογείου και της Βαλκανικής χερσονήσου, αλλά και επιμέρους θεμάτων σχετικά με τη γεωμορφολογία, την πολιτική διαίρεση, την ανθρωπογεωγραφία και τη σχέση ανθρώπινου παράγοντα και φυσικού περιβάλλοντος στο μελετώμενο χώρο.
- ✓ Αναγνωρίζει και χρησιμοποιεί με επάρκεια παραδοσιακούς και νεωτερικούς τρόπους παρουσίασης της πληροφορίας, από τα γραπτά μέχρι τα πολυτροπικά ψηφιακά κείμενα. Είναι σε θέση να αναζητήσει, να συλλέξει, να αξιολογήσει, να οργανώσει και να χρησιμοποιήσει στοιχεία από διαδικτυακές πηγές, με βάση στοχοθετημένες και νοηματοδοτημένες αναζητήσεις.

9.2.2.2 Δεξιότητες διερεύνησης, ερμηνείας, πρόβλεψης, διατύπωσης υποθέσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων

- ✓ Μπορεί να αναγνωρίζει την πληροφορία που περιέχουν τα μέσα αναπαράστασης της γεωλογικής και γεωγραφικής πληροφορίας και να τα χρησιμοποιούν ως εργαλεία στην επίλυση προβλημάτων στην καθημερινή του/της ζωή.
- ✓ Καθίσταται ικανός/ή να ερμηνεύει (στο βαθμό που επιτρέπει η ηλικία του/της) κατανομές και σχέσεις που παρατηρεί στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον του χώρου που διερευνά, με βάση φυσικές και ανθρωπογενείς διεργασίες.
- ✓ Μπορεί να αναγνωρίζει τη συνθετότητα και την πολυπλοκότητα στις σχέσεις των χωρών σε παγκόσμιο επίπεδο, να διατυπώνει υποθέσεις και συλλογισμούς με βάση τα δεδομένα που περιέχονται σε θεματικούς χάρτες και να αναπτύσσει επιχειρηματολογία για την εξήγηση των σχέσεων που εντοπίζει.
- ✓ Ειδικότερα περιγράφει και εκτιμά τον ρόλο των δικτύων μεταφορών, συγκοινωνιών και επικοινωνιών, διατυπώνει υποθέσεις και διερευνά σενάρια για εναλλακτικές καταστάσεις.

9.2.2.3 Δεξιότητες δημιουργίας, αυτοέκφρασης και επικοινωνίας

- ✓ Συνηθίζει να χρησιμοποιεί συστηματικά τη γεωλογική και γεωγραφική ορολογία, με σωστό και επαρκή τρόπο.
- ✓ Αναπτύσσει δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας και αυτοέκφρασης, μέσω των εργασιών σε ομάδες, των τεχνικών καταγισμού ιδεών, των σχετικών δημιουργικών δραστηριοτήτων, της αξιοποίησης των ΤΠΕ για δημιουργία, έκφραση και επικοινωνία σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
- ✓ Είναι σε θέση να επεξεργαστεί και να δημιουργήσει πρωτότυπα έργα με βάση το υλικό που έχει αναζητήσει, συλλέξει και οργανώσει από έντυπες και ψηφιακές/διαδικτυακές πηγές.
- ✓ Προβάλλει το έργο της ομάδας, της τάξης, του σχολείου στην τοπική κοινότητα αλλά και ευρύτερα μέσω του Διαδικτύου.

9.2.2.4 Σύνδεση με κοινωνικά και πολιτισμικά ζητήματα και περιβαλλοντικά θέματα

- ✓ Αναγνωρίζει κάποια κοινά πολιτισμικά στοιχεία και διαφορές που αφορούν τους κατοίκους της Ευρώπης.
- ✓ Ειδικότερα αναγνωρίζει και αναφέρει κάποια από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Μεσογείου, συνδέοντας τη γεωγραφική θέση της με την ιστορικό της παρελθόν και την πολιτισμική της σημασία ως χώρου επικοινωνίας διαφορετικών πολιτισμών.
- ✓ Ευαισθητοποιείται σε θέματα μειονοτήτων και σεβασμού δικαιωμάτων και διαφορετικότητας.
- ✓ Αναπτύσσει προβληματισμό σχετικά με πολιτισμικά στερεότυπα και προκαταλήψεις.

- ✓ Αντιλαμβάνεται το μέγεθος των επιπτώσεων των ανθρώπινων παρεμβάσεων στη φύση και ευαισθητοποιείται στο θέμα της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος.
- ✓ Αναγνωρίζει την πολυπλοκότητα των περιβαλλοντικών προβλημάτων και την αξία των συντονισμένων προσπαθειών για την επίλυσή τους.

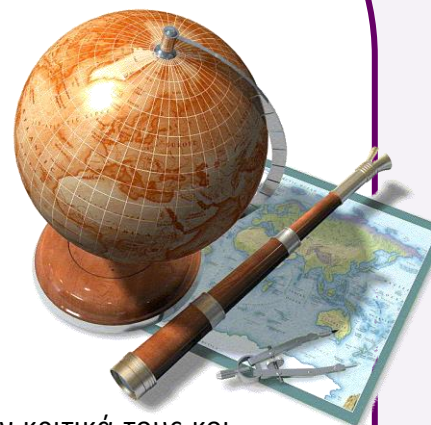
9.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Γεωλογίας – Γεωγραφίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση και χρήση εργαλείων, μέσων και κωδίκων επικοινωνίας	
Δεξιότητες διερεύνησης, ερμηνείας, πρόβλεψης, διατύπωσης υποθέσεων και εξαγωγής συμπερασμάτων	
Δεξιότητες δημιουργίας, αυτοέκφρασης και επικοινωνίας	
Σύνδεση με κοινωνικά και πολιτισμικά ζητήματα και περιβαλλοντικά θέματα	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

10. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

10.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Σύμφωνα με το ισχύον πρόγραμμα σπουδών, μέσω του μαθήματος της «Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής» της Γ΄ Γυμνασίου επιδιώκεται οι μαθητές/-ήτριες να κατακτήσουν ένα επαρκές επίπεδο κοινωνικού και πολιτικού εγγραμματισμού. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται η ενίσχυση των γνώσεων των μαθητών/τριών για τους κανόνες λειτουργίας του κοινωνικού και του πολιτικού συστήματος, καθώς και η εξοικείωση των μαθητών/-τριών με την οργάνωση και τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Οι μαθητές/-ήτριες ενθαρρύνονται στο να αντιλαμβάνονται και να προσεγγίζουν κριτικά τους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς θεσμούς και τις διαδικασίες του μετασχηματισμού τους, καθώς και στο να ερμηνεύουν τα κοινωνικά προβλήματα και να αναζητούν και να υποστηρίζουν λύσεις. Επιπλέον, οι μαθητές/-ήτριες αναμένεται να καλλιεργήσουν αξίες που εναρμονίζονται με τις αρχές του δικαίου, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας και της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Έτσι οι μαθητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες, καθώς και να υιοθετήσουν στάσεις και να εκδηλώσουν συμπεριφορές, που χαρακτηρίζουν τον ενεργό σύγχρονο πολίτη της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς κοινότητας, ως υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

10.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης

για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής

10.2.1 Γνώση και κατανόηση των εννοιών με κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο

- ✓ Κατανοεί και αποσαφηνίζει έννοιες με κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο.
- ✓ Εξοικειώνεται με τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα.
- ✓ Εμπεδώνει και συστηματοποιεί τις γνώσεις τους.

10.2.2 Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ενεργού πολίτη

- ✓ Επιλέγει, αξιολογεί και αξιοποιεί πληροφορίες από διάφορες πηγές.
- ✓ Σχολιάζει και θέτει ερωτήματα με αφορμή την κοινωνική πραγματικότητα.
- ✓ Συσχετίζει κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα από το τοπικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.
- ✓ Προβληματίζεται για ζητήματα που αφορούν την ελληνική, ευρωπαϊκή και διεθνή κοινότητα.
- ✓ Αντιλαμβάνεται τα όρια της ατομικής και της συλλογικής του ευθύνης.
- ✓ Διαλέγεται και αναζητά λύσεις για τα κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα.
- ✓ Συνεργάζεται και λαμβάνει αποφάσεις με δημοκρατικές διαδικασίες.
- ✓ Δραστηριοποιείται σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.
- ✓ Αναπτύσσει κοινωνική και πολιτική σκέψη.

10.2.3 Κριτική κατανόηση και ερμηνεία των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών και των κοινωνικών προβλημάτων

- ✓ Προβληματίζεται πάνω σε κοινωνικά και πολιτικά θέματα.
- ✓ Προσεγγίζει κριτικά τους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς.
- ✓ Μαθαίνει να συζητά και να δέχεται διαφορετικές απόψεις.
- ✓ Επιχειρηματολογεί και διατυπώνει αιτιολογημένα τη δική του κρίση.
- ✓ Αμφισβητεί δεδομένα και απόψεις.
- ✓ Συνδέει τις γνώσεις του για την κοινωνική πραγματικότητα με την καθημερινότητά του.
- ✓ Συνειδητοποιεί την αλληλεξάρτηση ανθρώπων και λαών.

10.2.4 Υιοθέτηση στάσεων-συμπεριφορών με γνώμονα τις αρχές του δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- ✓ Αναγνωρίζει την αξία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.
- ✓ Σέβεται και εφαρμόζει τους κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς.
- ✓ Επιδεικνύει ανεκτικότητα απέναντι στη διαφορά.
- ✓ Αναγνωρίζει την αξία της δημοκρατίας.

10.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση και γνώση των εννοιών με κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο	
Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ενεργού πολίτη	
Κριτική κατανόηση και ερμηνεία των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών και των κοινωνικών προβλημάτων	
Υιοθέτηση στάσεων-συμπεριφορών με γνώμονα τις αρχές του δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

11. Θρησκευτικά

11.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών, προσδοκούμε οι μαθητές μας να συνθέτουν γνώσεις από τις πληροφορίες και τις εμπειρίες τους, να καλλιεργούν αξίες και στάσεις, να αναπτύσσουν ικανότητες και δεξιότητες, να ασκούνται στη συνθετική σκέψη, να διαμορφώνουν κριτικό πνεύμα. Μάλιστα, η παρεχόμενη εκπαίδευση στα παραπάνω συντείνει στη φυσική, συναισθηματική, αισθητική, κοινωνική, ηθική, διανοητική και πνευματική καλλιέργεια των μαθητών και μαθητριών, στο σύνολο, δηλαδή, της ύπαρξής τους. Ο κατάλογος των σκοπών και στόχων του μαθήματος είναι μακρύς, χωρίς κάτι να περιττεύει. Όμως, το κύριο πρόβλημα με τους σκοπούς και τους στόχους είναι ο μετασχηματισμός τους σε μάθηση.

Το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) θέτει συγκεκριμένους στόχους και περιγράφει τις επιθυμητές μαθησιακές επάρκειες, που αποτελούν τα σημεία αναφοράς της μαθησιακής διαδικασίας. Αν τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η θεωρητική και υποθετική αφετηρία, στον σχεδιασμό της διδασκαλίας, υπάρχουν ορατοί δείκτες, κριτήρια και τεχνικές που διευκολύνουν αποτελεσματικά τη διδακτική και μαθησιακή διαδρομή, και δείχνουν κατά πόσο επιτυγχάνονται οι στόχοι και οι σκοποί του μαθήματος.

11.2 Χαρακτηριστικά θρησκευτικής μάθησης

Τα χαρακτηριστικά της θρησκευτικής μάθησης όπως προβάλλουν στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Η θρησκευτική μάθηση που παράγεται στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρεί την υπέρβαση τόσο της θρησκευτικής απολυτότητας (συμμόρφωση με χριστιανικές αξίες) όσο και της ουδετερότητας (αντικειμενική περιγραφή των θρησκειών) και κινείται σε μια κατεύθυνση λειτουργική: βοηθά τους μαθητές να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τη λειτουργία και τις επιδράσεις της θρησκευτικής πίστης και της θρησκείας στη ζωή τους –προσωπική και κοινωνική.

Η θρησκευτική μάθηση, ως μια «ενεργητική κατανόηση των γνώσεων, μια πράξη που απαιτεί ανάπτυξη ικανοτήτων», αναπτύσσεται στη βάση της παραδοχής ότι όλοι οι μαθητές κατέχουν ικανότητες μάθησης οι οποίες επιδέχονται συνεχούς βελτίωσης.

Από τη στιγμή που οι μαθητές και οι μαθήτριες προσέρχονται με διαφορετικά επίπεδα ικανοτήτων, η επιτυχία της θρησκευτικής μάθησης, αλλά και τα κίνητρα που θα αναπτύξουν για την οικοδόμησή της, βασίζονται στη χρήση ενεργητικών και συμμετοχικών διδακτικών διεργασιών, καθώς και στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Όλα δε αυτά χρειάζεται να οργανώνονται με τρόπο που επιτρέπει στους μαθητές όχι μόνον να οικοδομούν οι ίδιοι τη μάθησή τους, αλλά επιπλέον να κατανοούν τη λειτουργία και τη σημασία της γνωστικής διεργασίας (μεταγνωστικές δεξιότητες) και να γεύονται την επιτυχία των προσπαθειών τους.

Η καταλληλότητα και η επιτυχία της θρησκευτικής μάθησης, κρίνεται από τον βαθμό που συνεισφέρει στην προσωπική ανάπτυξη των μαθητών και των μαθητριών. Η διαδικασία της προσωπικής ανάπτυξης εντός του ΜτΘ σχετίζεται με διδακτικές διεργασίες που βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν ικανότητες για προσωπική αυτονομία, σχέσεις και συνεργασία με άτομα και ομάδες, ευθύνη για ηθικές πράξεις και εύρεση νοήματος και αξίας στη ζωή.

Η θρησκευτική μάθηση συνδέεται, πέρα από τη γνώση, και με την πράξη των μαθητών σε έναν κόσμο αλληλεπίδρασης, δηλαδή στον κοινωνικό και πολιτισμικό χώρο.

Η θρησκευτική μάθηση δεν είναι γραμμική και χωρίς προβλήματα. Γι' αυτό χρειάζεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασκούνται στην αντιφατικότητα και στην πολυσημία των θρησκευτικών ζητημάτων.

11.3 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Θρησκευτικών

11.3.1 Εξοικείωση με θρησκευτικά σύμβολα, πρόσωπα, μνημεία και γεγονότα

Αναγνώριση, κατανόηση, περιγραφή/αφήγηση πληροφοριών που αφορούν σε θρησκευτικές εικόνες, σύμβολα, πρόσωπα, ιστορίες, μνημεία, τόπους, γεγονότα

- ✓ Εμπεδώνουν την επεξεργασία των θεμάτων τους με θεολογικά κριτήρια.
- ✓ Εξετάζουν τα θρησκευτικά δεδομένα και γεγονότα μέσα στο εκάστοτε κοινωνικό και ιστορικό γίνεσθαι.
- ✓ Κατανοούν και αξιολογούν τις χριστιανικές απαντήσεις για την πίστη, καθώς επίσης για το νόημα και τη σημασία της ανθρώπινης ζωής.
- ✓ Συναισθάνονται τη σημασία και τον ρόλο της λατρείας στη ζωή των πιστών.
- ✓ Αναγνωρίζουν την αλληλεπίδραση ανάμεσα στις θρησκευτικές πεποιθήσεις, αξίες, δεσμεύσεις και στις κοινωνικές ιδέες, συμπεριφορές και στάσεις.
- ✓ Κατανοούν το υπόβαθρο της σύγχρονης διάσπασης των Χριστιανών του κόσμου.
- ✓ Αναγνωρίζουν, περιγράφουν και σχολιάζουν θεμελιώδεις διδασκαλίες των μεγάλων θρησκειών του κόσμου.
- ✓ Συνδέουν τη δράση και το έργο ιστορικών προσώπων με τη θρησκευτική τους πίστη και δέσμευση.
- ✓ Χρησιμοποιούν σωστά θεολογικούς όρους και έννοιες.
- ✓ Προσδιορίζουν τις διαστάσεις του ιερού στα μνημεία και στις αντιλήψεις του πολιτισμού.
- ✓ Ανιχνεύουν θρησκευτικά ή θεολογικά κίνητρα στην έμπνευση δημιουργών της τέχνης (λογοτεχνία, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος κλπ.)
- ✓ Αναγνωρίζουν τη συμβολή της Εκκλησίας στην ιστορία και στη διαμόρφωση του νέου Ελληνισμού.

11.3.2 Έκφραση θρησκευτικών εννοιών, συμβόλων, γεγονότων, ιδεών

Εξήγηση/Ερμηνεία, σχολιασμός, εφαρμογή/αναπλαισίωση θρησκευτικών εννοιών, συμβόλων, γεγονότων, ιδεών

- ✓ Ερμηνεύουν και θεωρούν κριτικά τις απαντήσεις της Αγίας Γραφής και των ιερών κειμένων των θρησκειών γύρω από θεμελιώδη υπαρξιακά ερωτήματα και ηθικά ζητήματα.
- ✓ Καλλιεργούν στάση σεβασμού απέναντι στον διάλογο του Χριστιανισμού με τις άλλες θρησκείες.
- ✓ Προσδιορίζουν και επεξεργάζονται κριτικά τις απαντήσεις που προσφέρουν οι θρησκείες σε ζητήματα σχετικά με την παρουσία και την αποστολή του ανθρώπου στον κόσμο και στην ιστορία.
- ✓ Προσεγγίζουν κριτικά τις αντιφάσεις ή αντινομίες της παρουσίας του Χριστιανισμού στον κόσμο.
- ✓ Αξιολογούν τη σημασία του ρόλου της θρησκείας σε μια πλουραλιστική κοινωνία και της θρησκευτικής εκπαίδευσης για τους νέους ανθρώπους σήμερα.
- ✓ Ερμηνεύουν τη ζωή ως αγώνα κατά των δυνάμεων που καταστρέφουν τον άνθρωπο και τη φύση.
- ✓ Εμβαθύνουν στη σημασία της ελπίδας και της ύπαρξης οράματος για τη ζωή.
- ✓ Μαθαίνουν να διακρίνουν και να αποφεύγουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα που σχετίζονται με θρησκευτικές πεποιθήσεις.
- ✓ Εδραιώνουν την άποψή τους για τη σημασία των ορίων και των κανόνων, προκειμένου να λειτουργούν συλλογικότητες και θεσμοί.
- ✓ Συναισθάνονται και επεξηγούν τις συνέπειες του θρησκευτικού φανατισμού και των συγκρούσεων.

11.3.3 Συμμετοχή και συνεργασία στη διδακτική διαδικασία

Ενδιαφέρον/Ενεργοποίηση, ανάπτυξη πρωτοβουλίας/δημιουργικότητας, συμμετοχή στη διδακτική διαδικασία

- ✓ Καλλιεργούν διερευνητική σκέψη.
- ✓ Εκφράζουν τις απόψεις, τις ιδέες και τα συναισθήματά τους με ποικίλους τρόπους (προφορικά, γραπτά, παιχνίδι ρόλων κ.ά.)
- ✓ Αξιολογούν την πρόοδο και την εργασία τους με κριτήρια (δικά τους και του εκπαιδευτικού) και διορθώνουν τα λάθη τους (μεταγνωστικές ικανότητες).
- ✓ Μαθαίνουν να συνεργάζονται, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες, να επικοινωνούν και να διαλέγονται με τους συμμαθητές τους (κοινωνικές δεξιότητες) ανεξάρτητα από τη θρησκευτική ή πολιτισμική προέλευσή τους.
- ✓ Αναζητούν, βρίσκουν και ταξινομούν υλικό και πληροφορίες από ποικιλία πηγών.
- ✓ Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για δράσεις, επισκέψεις εκδηλώσεις κλπ.
- ✓ Προσανατολίζονται σε μια κουλτούρα διαλόγου

11.4 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Θρησκευτικών

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Εξοικείωση με θρησκευτικά κείμενα, μνημεία, γεγονότα	
Έκφραση θρησκευτικών εννοιών και συμβόλων	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

12. Ξένες Γλώσσες Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά

12.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Η διδασκαλία και η εκμάθηση των Ξένων Γλωσσών στο Δημοτικό αποβλέπουν στην ανάπτυξη του σεβασμού για τον εαυτό και τον Άλλο, στην αγάπη για τη μητρική γλώσσα και την ξένη, στην ενίσχυση της κοινωνικότητας και της δημιουργικής έκφρασης μέσω της γλώσσας.

Το Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ) αποτελεί το πλαίσιο για τη διδασκαλία και την εκμάθηση της Αγγλικής ως πρώτης ξένης γλώσσας, καθώς και της Γαλλικής και της Γερμανικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας, με σκοπό την ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας, της γλωσσικής επίγνωσης, της διαπολιτισμικής συνείδησης και της διαμεσολαβητικής ικανότητας των μαθητών/-τριών. Σύμφωνα με το (ΕΠΣ-ΞΓ) η διδασκαλία και η αξιολόγηση στις ξένες γλώσσες βασίζεται στα επίπεδα γλωσσομάθειας των μαθητών και των μαθητριών (A1, A2, B1, B2). Κατά συνέπεια, για τις ανάγκες της περιγραφικής αξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να χρησιμοποιήσουν τα κριτήρια που αντιστοιχούν στο επίπεδο γλωσσομάθειας της τάξης τους, το οποίο χρειάζεται να συμπληρώνεται στο σχετικό πεδίο της Έκθεσης Προόδου του/της μαθητή/-ήτριας.

12.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Ξένων Γλωσσών

12.2.1 Επίπεδο A1

12.2.1.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

- ✓ Κατανοεί απλές προτάσεις καθώς και το βασικό νόημα ενός σύντομου, πολύ απλά δομημένου πληροφοριακού ή περιγραφικού κειμένου αυθεντικού λόγου, το οποίο αναφέρεται σε τυπικές καταστάσεις ή ανάγκες της καθημερινής ζωής.
- ✓ Εντοπίζει και ταξινομεί πληροφορίες από καταλόγους ή σύντομα κείμενα με περιορισμένο λεξιλόγιο και απλές γραμματικές δομές.
- ✓ Έχει επίγνωση απλών γλωσσικών στοιχείων σύνδεσης των προτάσεων, απλών προσδιορισμών χρόνου, τόπου και ποσότητας.
- ✓ Αποδίδει σε ένα ξενόγλωσσο κείμενο λέξεις ή φράσεις που ακούει ή διαβάζει σε ένα ελληνόγλωσσο κείμενο (διαφορετικού τύπου από το ξενόγλωσσο).
- ✓ Με αφορμή γραπτό ή προφορικό κείμενο στην ελληνική απαντά γραπτά στην ξένη γλώσσα σε ερωτήματα σχετικά με πληροφορίες που περιλαμβάνει το κείμενο.

12.2.1.2 Παραγωγή γραπτού λόγου

- ✓ Συντάσσει απλές προτάσεις ή σύντομα κείμενα διαπροσωπικής επικοινωνίας δίνοντας πληροφορίες για τον εαυτό του/της, την οικογένεια, τους φίλους ή γνωστούς ή το άμεσο περιβάλλον του/της.
- ✓ Περιγράφει καθημερινές τους συνθήκες χρησιμοποιώντας περιορισμένο εύρος λέξεων και γραμματικών δομών.
- ✓ Αφηγείται, συνδέοντας τις φράσεις και προτάσεις με απλούς συνδέσμους ή επιρρήματα.

12.2.1.3 Κατανόηση προφορικού λόγου

- ✓ Απαντά σε απλά ερωτήματα στην ξένη γλώσσα σχετικά με το περιεχόμενο σύντομης εκφοράς λόγου.
- ✓ Κατανοεί πολύ βασικές, τυποποιημένες εκφράσεις και πληροφορίες της καθημερινής διαπροσωπικής επικοινωνίας.

12.2.1.4 Παραγωγή προφορικού λόγου

- ✓ Απαντά και θέτει απλές ερωτήσεις που αφορούν σε άμεσες ανάγκες καθημερινής επικοινωνίας.
- ✓ Διατυπώνει μια στοιχειώδη αφήγηση, συνδέοντας τις φράσεις και προτάσεις με απλούς συνδέσμους ή επιρρήματα.
- ✓ Περιγράφει άτομα, αντικείμενα, τοποθεσίες, χρησιμοποιώντας λεξιλόγιο υψηλής συχνότητας και πολύ απλά προτασιακά σχήματα.
- ✓ Αποδίδει σε ένα ξενόγλωσσο κείμενο λέξεις ή φράσεις που ακούγονται σε διάλογο ή μονόλογο στα ελληνικά ή απαντά σε σχετικό προφορικό ερώτημα.

12.2.2 Επίπεδο A2

12.2.2.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

- ✓ Κατανοεί το περιεχόμενο ενός σύντομου κειμένου και εντοπίζει πληροφορίες, σε σχέση με συνθήκες καθημερινής ρουτίνας.
- ✓ Αναγνωρίζει το είδος ενός κειμένου και στοιχεία του περιβάλλοντος χρήσης του, τον συντάκτη, τον αποδέκτη και τον επικοινωνιακό σκοπό που εξυπηρετεί.
- ✓ Έχει βασική επίγνωση της γραμματικής και της συντακτικής δομής.
- ✓ Με ερέθισμα ένα σύντομο, απλό γραπτό κείμενο στα ελληνικά, απαντά στην ξένη γλώσσα σε ερωτήματα που αφορούν στο γενικό ή τα επιμέρους νοήματά του.

12.2.2.2 Παραγωγή γραπτού λόγου

- ✓ Δίνει ή ζητά πληροφορίες σχετικά με οικείο θέμα, διατυπώνει ή ζητά γνώμη και αποδίδει το γενικό νόημα ενός ή περισσότερων σύντομων κειμένων.
- ✓ Παρουσιάζει ιδέες ή προτάσεις για την επίλυση ενός απλού προβλήματος ή εκφράζει παράπονα ή δυσαρέσκεια σχετικά με την ύπαρξη συγκεκριμένου προβλήματος.

- ✓ Γράφει σύντομα βιογραφικά σημειώματα ή σύντομες βιογραφίες για πραγματικά ή φανταστικά πρόσωπα.
- ✓ Αφηγείται μια σύντομη ιστορία χρησιμοποιώντας σωστά τους χρόνους των ρημάτων για να δηλώσει τη χρονική ακολουθία των γεγονότων.

12.2.2.3 Κατανόηση προφορικού λόγου

- ✓ Κατανοεί το βασικό νόημα σύντομων πληροφοριακών ή περιγραφικών κειμένων (π.χ. αγγελιών) που αφορούν σε δραστηριότητες καθημερινής ρουτίνας.
- ✓ Κατανοεί βασικές πληροφορίες από τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά προγράμματα σχετικά με θέματα της επικαιρότητας, εφόσον ο λόγος είναι απλός και καθαρός.
- ✓ Απαντά σε απλά ερωτήματα σχετικά με το μήνυμα που διατυπώνει ένα βίντεο.
- ✓ Κατανοεί απλές οδηγίες κατασκευής αντικειμένων ή οδηγίες χρήσης οικιακών συσκευών ή οδηγίες κατευθύνσεων.

12.2.2.4 Παραγωγή προφορικού λόγου

- ✓ Ανταλλάσσει πληροφορίες ή απόψεις με τους συνομιλητές τους αναφορικά με δραστηριότητες ή θέματα της καθημερινής ρουτίνας, χρησιμοποιώντας περιορισμένο λεξιλόγιο και γραμματικές δομές.
- ✓ Αποδίδει το γενικό νόημα κειμένων αξιοποιώντας τα λεξικογραμματικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται σε αυτά.
- ✓ Με ερέθισμα ένα απλό προφορικό κείμενο στην ελληνική, απαντά στην ξένη γλώσσα σε ερωτήματα που αφορούν στο γενικό ή τα επιμέρους νοήματά του.

12.2.3 Επίπεδο B1

12.2.3.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

- ✓ Κατανοεί ένα απλά δομημένο κείμενο (π.χ. άρθρο εφημερίδας) το οποίο αναφέρεται σε θέματα καθημερινής ζωής, απλές περιγραφές γεγονότων, συναισθημάτων ή εμπειριών και οδηγίες χρήσης.
- ✓ Εντοπίζει πληροφορίες που περιέχονται σε απλά γραφήματα ή σε πίνακες που συνοδεύουν κείμενα με οικεία θέματα ή σε άλλα πολυτροπικά κείμενα.
- ✓ Συμπληρώνει λέξεις ή φράσεις που λείπουν από ένα κείμενο με βάση τα άμεσα συμφραζόμενα και συνδέει φράσεις ή μέρη κειμένου.
- ✓ Τοποθετεί στη σωστή σειρά μέρη ενός κειμένου τα οποία εμφανίζονται ανακατεμένα, αναγνωρίζοντας την αλληλουχία των νοημάτων και λαμβάνοντας υπόψη γλωσσικά στοιχεία που διασφαλίζουν τη συνοχή του κειμένου.

12.2.3.2 Παραγωγή γραπτού λόγου

- ✓ Αφηγείται μια ιστορία, περιγράφει γεγονότα, εμπειρίες, συναισθήματα, μελλοντικούς στόχους και προγραμματισμένα σχέδια, εκθέτει καθημερινά προβλήματα συντάσσοντας σύντομο κείμενο με απλή δομή.

- ✓ Δίνει αναλυτικές πληροφορίες για τον εαυτό του/της σε μορφή σύντομου βιογραφικού σημειώματος.
- ✓ Ανταλλάσσει πληροφορίες για καθημερινά κοινωνικά θέματα, προτείνει ή σχολιάζει πιθανές λύσεις για ένα πρόβλημα και διατυπώνει συμπεράσματα.
- ✓ Παράγει συνεκτικά κείμενα με λογικές συνδέσεις και νοηματική συνάφεια των επιμέρους προτάσεων, χρησιμοποιώντας κατάλληλες γραμματικοσυντακτικές δομές (π.χ. αναφορικές προτάσεις, αντωνυμίες).
- ✓ Μεταφέρει γραπτά στην ξένη γλώσσα τη βασική ιδέα ελληνόγλωσσου κειμένου ή απαντά σε ερωτήματα σχετικά με κείμενο.

12.2.3.3 Κατανόηση προφορικού λόγου

- ✓ Κατανοεί σύντομους διαλόγους μεταξύ φυσικών ομιλητών της γλώσσας-στόχου σχετικά με ζητήματα της καθημερινής ζωής, όταν ο λόγος είναι απλός και χωρίς ιδιαιτερότητες προφοράς.
- ✓ Κατανοεί το βασικό θέμα αλλά και πληροφορίες σε σύντομα αποσπάσματα από τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά προγράμματα που αναφέρονται σε θέματα της επικαιρότητας.
- ✓ Κατανοεί απλές οδηγίες εγχειριδίων χρήσης οικιακών ή άλλων συσκευών.

12.2.3.4 Παραγωγή προφορικού λόγου

- ✓ Συζητά για οικεία ζητήματα της καθημερινής ζωής, περιγράφει εμπειρίες, συναισθήματα, μελλοντικούς στόχους και προγραμματισμένα σχέδια.
- ✓ Περιγράφει γεγονότα ή καταστάσεις με βάση ορισμένο οπτικό ερέθισμα ή αφηγείται μια ιστορία διατυπώνοντας υποθέσεις σχετικά με αυτή.
- ✓ Προτείνει λύσεις για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος, εξηγώντας τις με συντομία, ή εκφράζει παράπονα ή δυσαρέσκεια.
- ✓ Συνοψίζει ή συνθέτει τα κύρια σημεία ενός ή περισσοτέρων κειμένων που αφορούν σε οικεία θέματα.
- ✓ Μεταφέρει προφορικά στην ξένη γλώσσα τη βασική ιδέα ενός προφορικού ή γραπτού ελληνόγλωσσου κειμένου και προσαρμόζει τις πληροφορίες σε νέο επικοινωνιακό περιβάλλον.

12.2.4 Επίπεδο B2

12.2.4.1 Κατανόηση γραπτού λόγου

- ✓ Κατανοεί το περιεχόμενο και τον επικοινωνιακό σκοπό ενός κειμένου δημόσιου λόγου (π.χ. άρθρου εφημερίδας), στο οποίο διατυπώνονται θέσεις ή απόψεις σχετικές με τομείς κοινωνικής εμπειρίας και εντοπίζει σε αυτό επιμέρους πληροφορίες.
- ✓ Συνάγει τη σημασία λέξεων ή ιδιωματικών εκφράσεων με βάση τα συμφραζόμενα ή το ευρύτερο επικοινωνιακό πλαίσιο.

- ✓ Κατανοεί γραπτές οδηγίες ή εντολές που μπορεί να περιέχουν ειδικές/τεχνικές πληροφορίες.
- ✓ Αντικαθιστά λέξεις του κειμένου με συνώνυμες ή παραφράζει μέρη του κειμένου αξιοποιώντας τα άμεσα συμφραζόμενα.

12.2.4.2 Παραγωγή γραπτού λόγου

- ✓ Παράγει ορθά δομημένα, συνεκτικά κείμενα (π.χ. επιστολές, άρθρα, εκθέσεις, αναφορές κ.λπ.) χρησιμοποιώντας ικανό εύρος λεξιλογίου και ποικιλία γραμματικοσυντακτικών δομών σχετικού με θέματα κοινού ενδιαφέροντος.
- ✓ Παρουσιάζει ένα βιβλίο, μια ταινία ή θεατρική παράσταση, διατυπώνοντας ή ανταλλάσσοντας απόψεις και αιτιολογώντας τις με κατάλληλα επιχειρήματα.
- ✓ Υποβάλλει γραπτά αιτήματα ή παράπονα σε επίσημο ή προσωπικό ύφος και ζητά ή παρέχει ο/η ίδιος/-α πληροφορίες, διευκρινίσεις ή εξηγήσεις.
- ✓ Παρουσιάζει περιληπτικά τα πιο σημαντικά σημεία ενός κειμένου, προσαρμόζοντας το κείμενο που παράγει σε συγκεκριμένες συνθήκες επικοινωνίας ή επικοινωνιακό περιβάλλον.
- ✓ Συνθέτει ξενόγλωσσο γραπτό κείμενο που συνοψίζει, απλοποιεί, προσαρμόζει ή επεκτείνει το περιεχόμενο ελληνικού κειμένου.

12.2.4.3 Κατανόηση προφορικού λόγου

- ✓ Κατανοεί τα σημαντικότερα σημεία προφορικού λόγου (π.χ. ραδιοφωνικών εκπομπών) που αφορούν σε θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος και εντοπίζει συγκεκριμένες πληροφορίες σε αυτά, εφόσον χρησιμοποιείται η επίσημη μορφή της γλώσσας-στόχου χωρίς διαλεκτικές ιδιαιτερότητες.
- ✓ Κατανοεί κείμενα απλού ακαδημαϊκού λόγου (π.χ. διαλέξεις), στα οποία μπορεί να γίνεται αναφορά σε αφηρημένες ή θεωρητικές έννοιες και τεχνικούς όρους.

12.2.4.4 Παραγωγή προφορικού λόγου

- ✓ Περιγράφει γεγονότα, καταστάσεις ή εμπειρίες, εκθέτοντας με σαφήνεια και λεπτομέρεια διαφορετικές πλευρές τους.
- ✓ Παίρνει ενεργό μέρος σε συζητήσεις αναφορικά με θέματα κοινού ενδιαφέροντος, χρησιμοποιώντας κατάλληλες στρατηγικές επικοινωνίας, διατυπώνει τις απόψεις του/της, εξηγεί, επιχειρηματολογεί και σχολιάζει τις απόψεις των συνομιλητών του/της.
- ✓ Παρουσιάζει ένα βιβλίο ή ένα λογοτεχνικό, κινηματογραφικό (ή άλλο) έργο ή γεγονός, συνθέτοντας πληροφορίες από διαφορετικές πηγές.
- ✓ Παραφράζει ή συνοψίζει προφορικά στην ξένη γλώσσα πληροφορίες, ιδέες και νοήματα από ελληνικό κείμενο, με τρόπο κατάλληλο για την επικοινωνιακή περίσταση.

12.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Ξένων Γλωσσών

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση γραπτού λόγου	
Παραγωγή γραπτού λόγου	
Κατανόηση προφορικού λόγου	
Παραγωγή προφορικού λόγου	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

αντίστοιχους ρόλους και αρμοδιότητες: Συλλέγουν πληροφορίες και τις παρουσιάζουν σε σεμινάρια, εκτελούν τα αντίστοιχα καθήκοντα με αυτά των διευθυντών και των διευθυντριών μιας επιχείρησης και σχεδιάζουν και κατασκευάζουν ομαδικά ένα έργο-μοντέλο, στο οποίο αναπαριστάται η βιομηχανία της επιλογής τους. Παράλληλα με τις κατασκευαστικές δραστηριότητες, πραγματοποιείται συγγραφή εργασίας από τον κάθε μαθητή και μαθήτρια, για τις αρμοδιότητες που ο ίδιος/η ίδια έχει αναλάβει στη βιομηχανία που έχει επιλέξει η ομάδα που συμμετέχει.

Στη **Γ' τάξη**, εφαρμόζεται η μέθοδος «έρευνα και πειραματισμός». Σύμφωνα με αυτή την μέθοδο, ομάδες μαθητών και μαθητριών επιλέγουν να διερευνήσουν ένα τεχνολογικό θέμα το οποίο μπορεί να αναφέρεται στην καλύτερη αξιοποίηση των πρώτων υλών, στη βελτίωση της ποιότητας προϊόντων ή διαδικασιών παραγωγής, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, στην ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής κ.λπ. Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να συλλέξουν πληροφορίες, να εκτελέσουν πειράματα, να χρησιμοποιήσουν όργανα και μηχανήματα, εργαλεία και υλικά, να κατασκευάσουν ομοιώματα και να εφαρμόσουν ερευνητικές διαδικασίες προκειμένου να απαντήσουν στο ερευνητικό τους ερώτημα (υπόθεση της έρευνας). Τα ερευνητικά πορίσματα παρουσιάζονται σε μορφή γραπτής εργασίας. Κατά την εξέλιξη της ερευνητικής διαδικασίας πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές δραστηριότητες, όπως σεμινάρια υπό την επίβλεψη του/της εκπαιδευτικού, σχεδίαση και υλοποίηση Project από τους μαθητές και τις μαθήτριες σχετικά με τους τεχνολογικούς άξονες, διαλέξεις από τους/τις εκπαιδευτικούς ή ειδικούς και τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται από κάθε ομάδα στην τάξη.

13.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Τεχνολογίας

13.2.1 Κριτήρια για την αξιολόγηση του μαθήματος της Τεχνολογίας από τον εκπαιδευτικό

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση:

- ✓ να αναζητούν, επιλέγουν και αξιοποιούν πληροφορίες από διάφορες πηγές στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων/εργασιών του μαθήματος.
- ✓ να επιλέγουν και χειρίζονται με ασφάλεια τα κατάλληλα εργαλεία και υλικά, κατά την εκτέλεση διαφόρων εργασιών/κατασκευών στο σχολικό εργαστήριο/στη σχολική αίθουσα.
- ✓ να ακολουθούν με συνέπεια τις οδηγίες σύνθεσης των εργασιών ή/και τις διαδικασίες εκτέλεσης εργασιών για κατασκευές στο σχολικό εργαστήριο/στη σχολική αίθουσα.
- ✓ να συνθέτουν εργασία ή/και κατασκευάζουν έργο σε ομαδικό ή ατομικό πλαίσιο.
- ✓ να αναλύουν, αξιολογούν και επιχειρηματολογούν πάνω σε θέματα που αφορούν στη χρήση της Τεχνολογίας σε διάφορους τομείς.
- ✓ να αντιπαραθέτουν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χρήσης της Τεχνολογίας σε σχέση με το περιβάλλον.
- ✓ να διασυνδέουν την Τεχνολογία με άλλους τομείς (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό κ.λπ.) και με τον καθημερινό τρόπο ζωής.

13.2.2 Κριτήρια για την έκθεση αποτύπωσης προς τους γονείς

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση:

- ✓ να αναζητούν, επιλέγουν και αξιοποιούν πληροφορίες από διάφορες πηγές στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων/εργασιών του μαθήματος.
- ✓ να εφαρμόζουν με ορθό τρόπο οδηγίες και διαδικασίες για την εκτέλεση των εργασιών τους.
- ✓ να επιλέγουν και χειρίζονται με ασφάλεια τα κατάλληλα εργαλεία και υλικά, κατά την εκτέλεση διαφόρων εργασιών/κατασκευών στο σχολικό εργαστήριο/στη σχολική αίθουσα.
- ✓ να συνθέτουν εργασία ή/και κατασκευάζουν έργο σε ομαδικό ή ατομικό πλαίσιο.
- ✓ να παρουσιάζουν την εργασία ή/και το έργο τους.

13.2.3 Κριτήρια για την αξιολόγηση του μαθήματος (οριζόντια διάχυση)

Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση:

- ✓ να εργάζονται και συνεργάζονται στο πλαίσιο μιας ομάδας.
- ✓ να επιλύουν είτε μόνοι/ες τους είτε σε συνεργασία με τον διδάσκοντα/την διδάσκουσα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση των εργασιών τους.
- ✓ να τηρούν και εφαρμόζουν κανόνες και προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος στον χώρο του σχολικού εργαστηρίου/σχολικής αίθουσας.

13.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Τεχνολογίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Αναζήτηση, επιλογή και αξιοποίηση πληροφοριών από διάφορες πηγές στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων/εργασιών του μαθήματος	
Εφαρμογή οδηγιών και διαδικασιών για την εκτέλεση των εργασιών	
Επιλογή και χρήση κατάλληλων εργαλείων και υλικών κατά τις κατασκευές	
Σύνθεση εργασίας και κατασκευή έργου ατομικά ή ομαδικά	
Παρουσίαση εργασιών	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

14. Πληροφορική

14.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Σκοπός του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο είναι να αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες μια αρχική αλλά συγκροτημένη και σφαιρική αντίληψη των βασικών λειτουργιών του υπολογιστή, μέσα σε μια προοπτική τεχνολογικού αλφαριθμητισμού και αναγνώρισης της Τεχνολογίας της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, αναπτύσσοντας παράλληλα ευρύτερες δεξιότητες κριτικής και υπολογιστικής σκέψης, δεοντολογίας, κοινωνικής συμπεριφοράς αλλά και διάθεσης για ενεργοποίηση και δημιουργία τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε συνεργασία με άλλα άτομα ή ως μέλη μιας ομάδας. Επιπλέον, να έλθουν σε επαφή με τις διάφορες χρήσεις του υπολογιστή ως εποπτικού μέσου διδασκαλίας, ως γνωστικού διερευνητικού εργαλείου (με τη χρήση κατάλληλου ανοικτού λογισμικού διερευνητικής μάθησης) και ως εργαλείου επικοινωνίας και αναζήτησης πληροφοριών στο πλαίσιο των καθημερινών δραστηριοτήτων. Ως εκ τούτου, οι ικανότητες αποτελεσματικής χρήσης της υπολογιστικής τεχνολογίας (όπως: η επεξεργασία της πληροφορίας, η επικοινωνία, η ψυχαγωγία και οι νέες ψηφιακές δυνατότητες) δημιουργούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις που ευνοούν μια παιδαγωγική και διδακτική μεθοδολογία επικεντρωμένη στον μαθητή και τη μαθήτριά. Παράλληλα, διευκολύνεται η διαφοροποίηση και εξατομίκευση των μαθησιακών ευκαιριών, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αποκτήσουν τις απαραίτητες κριτικές και κοινωνικές δεξιότητες που θα τους εξασφαλίσουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στη γνώση.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η ανάπτυξη των μαθητών συνίσταται σε τέσσερις διαστάσεις (συνιστώσες):

- ❑ **Τεχνολογική:** Περιλαμβάνει τεχνικές γνώσεις για θεμελιώδεις έννοιες Πληροφορικής (π.χ. υλικό, λογισμικό, δίκτυα, στοιχεία ψηφιακής τεχνολογίας) και ικανότητες χρήσης βασικών περιβαλλόντων των Τ.Π.Ε. (επεξεργασία κειμένου, υπολογιστικά φύλλα, λογισμικό παρουσιάσεων, υπηρεσίες Διαδικτύου κ.λπ.).
- ❑ **Γνωστική:** Περιγράφει τις θεμελιώδεις δεξιότητες αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. ως εργαλείων έρευνας, δημιουργίας, επικοινωνίας και μάθησης στο πλαίσιο όλων των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών αλλά και της καθημερινής σχολικής ζωής των μαθητών και των μαθητριών.
- ❑ **Επίλυση προβλήματος (problem solving):** Αφορά την εφαρμογή και ολοκλήρωση των τεχνικών και γνωστικών δεξιοτήτων του πληροφορικού γραμματισμού με στόχο την επίλυση προβλημάτων και την ανάπτυξη υπολογιστικής σκέψης.
- ❑ **Κοινωνικές δεξιότητες:** Οι μαθητές και οι μαθήτριες ως ψηφιακοί ιθαγενείς (digital natives) θα πρέπει να αναπτύξουν εκείνες τις κοινωνικές στάσεις και δεξιότητες που διαμορφώνουν τη σύγχρονη ψηφιακή κουλτούρα και την ταυτότητα του ηλεκτρονικού πολίτη (e-citizenship). Η διάσταση αυτή αφορά σε ζητήματα πληροφορικής ηθικής και δεοντολογίας, σε κώδικες διαχείρισης και αξιοποίησης πληροφοριών από πηγές, στην

ικανότητα του κριτικού αναγνώστη και δημιουργού πολυτροπικού κειμένου, σε ζητήματα ηλεκτρονικής ασφάλειας, προστασίας προσωπικών δεδομένων κ.λπ.).

Η διδασκαλία της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο έχει σαφή εργαστηριακό προσανατολισμό. Βασικός παράγοντας είναι η ενεργός συμμετοχή κάθε μαθητή και μαθήτριας, η συνεχής αλληλεπίδραση και συνεργασία με τον/την διδάσκοντα/-ουσα και, κυρίως, με τους/τις συμμαθητές/-τριες του/της.

Το Εργαστήριο Πληροφορικής αποτελεί για τους μαθητές και τις μαθήτριες χώρο μελέτης, έρευνας, ενεργητικής συμμετοχής και συνεργασίας, ώστε να ενθαρρύνεται και να ευνοείται η διερευνητική προσέγγιση της γνώσης, η αλληλεπιδραστική και συνεργατική μάθηση, η αυτενέργεια και η δημιουργικότητα.

14.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Πληροφορικής

14.2.1 Α΄ Γυμνασίου

14.2.1.1 Διάκριση βασικών εννοιών Πληροφορικής

- ✓ Διακρίνει και κατονομάζει τις έννοιες δεδομένα και πληροφορία στο πλαίσιο πραγματικών προβλημάτων.
- ✓ Διακρίνει το υλικό και το λογισμικό σε ένα υπολογιστικό σύστημα ή μια ψηφιακή συσκευή και αναγνωρίζει τα είδη και τον ρόλο αυτών.
- ✓ Διακρίνει τα βασικά μέρη ενός υπολογιστικού συστήματος και περιγράφει τη λειτουργία τους (ΚΜΕ, μνήμη, μέσα αποθήκευσης, περιφερειακές συσκευές).
- ✓ Κατονομάζει τις βασικές συσκευές σύγχρονης ψηφιακής τεχνολογίας και περιγράφει τη λειτουργία τους (π.χ. κινητό τηλέφωνο, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, mp3 player, υπολογιστικό σύστημα).
- ✓ Αναγνωρίζει και υιοθετεί τους κανόνες εργονομίας και τις πρακτικές ορθής και ασφαλούς χρήσης υπολογιστών και ψηφιακών συσκευών.

14.2.1.2 Δημιουργική χρήση του κειμενογράφου

- ✓ Δημιουργεί, τροποποιεί και μορφοποιεί ένα κείμενο με βάση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά γραμματοσειράς (μέγεθος, χρώμα, τύπος κ.λπ.) και παραγράφων (στοίχιση, λίστες κουκίδων, αρίθμησης κ.λπ.),
- ✓ Εισάγει αντικείμενα (π.χ. εικόνες, σχήματα, κ.λπ.), διαμορφώνει σελίδες, έγγραφα, πίνακες, μαθηματικούς τύπους, πραγματοποιεί αποτελεσματικά ορθογραφικό-γραμματικό έλεγχο και διαμορφώνει τις εκτυπώσεις.
- ✓ Εκφράζεται δημιουργικά μέσω του γραπτού λόγου και των ψηφιακών έργων που αναπτύσσει.
- ✓ Οργανώνει τα αρχεία και τους φακέλους που δημιουργεί.

14.2.1.3 Εξοικείωση στη χρήση και αξιοποίηση του Διαδικτύου

- ✓ Αναγνωρίζει και αναφέρει τον ρόλο και τις βασικές υπηρεσίες του Διαδικτύου.
- ✓ Επιλέγει και πλοηγείται σε διαφορετικούς ιστότοπους εφαρμόζοντας αποτελεσματικές στρατηγικές αναζήτησης και αξιοποιώντας τις κύριες λειτουργίες των μηχανών αναζήτησης.
- ✓ Αξιολογεί τις πληροφορίες που αναζητά σε ηλεκτρονικές πηγές χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια (εγκυρότητα, πληρότητα, ακρίβεια κ.λπ.).
- ✓ Σέβεται, προστατεύει τα πνευματικά δικαιώματα σε πληροφορίες και λογισμικό που αντλεί από πηγές στον Παγκόσμιο Ιστό και εφαρμόζει άδειες χρήσης.
- ✓ Χρησιμοποιεί αποτελεσματικά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
- ✓ Αναγνωρίζει τις μορφές κακόβουλου λογισμικού και ρυθμίζει την ασφάλεια του υπολογιστικού συστήματος.
- ✓ Προβληματίζεται για τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων και λαμβάνει κατάλληλα μέτρα προστασίας.

14.2.1.4 Γνώση βασικών προγραμματιστικών εννοιών για την επίλυση προβλημάτων

- ✓ Χρησιμοποιεί αφαίρεση για να αποσυνθέτει ένα πρόβλημα σε επιμέρους προβλήματα.
- ✓ Καθορίζει έναν αλγόριθμο ως μια ακολουθία οδηγιών που μπορούν να υποστούν επεξεργασία από έναν υπολογιστή.
- ✓ Κωδικοποιεί έναν απλό αλγόριθμο σε περιβάλλον οπτικού προγραμματισμού.
- ✓ Προσδιορίζει, αναλύει και εφαρμόζει εναλλακτικούς τρόπους προγραμματιστικής επίλυσης του ίδιου προβλήματος.

14.2.2 Β΄ Γυμνασίου

14.2.2.1 Εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της Πληροφορικής

- ✓ Διακρίνει τα βασικά μέρη στο εσωτερικό ενός υπολογιστικού συστήματος και περιγράφει τη λειτουργία τους.
- ✓ Αναγνωρίζει και περιγράφει την ψηφιακή αναπαράσταση των δεδομένων.
- ✓ Αναγνωρίζει και περιγράφει ομοιότητες και διαφορές των δικτύων υπολογιστών με βάση τη γεωγραφική εμβέλεια καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.
- ✓ Συνδέει ψηφιακές συσκευές σε τοπικό δίκτυο υπολογιστών.

14.2.2.2 Χρήση βασικών προγραμματιστικών τεχνικών για την επίλυση προβλημάτων

- ✓ Κωδικοποιεί έναν αλγόριθμο σε περιβάλλον οπτικού προγραμματισμού.
- ✓ Εφαρμόζει τεχνικές ελέγχου και διόρθωσης σφαλμάτων στα προγράμματα που δημιουργεί.
- ✓ Χρησιμοποιεί εντολές επιλογής και επανάληψης στα προγράμματα που αναπτύσσει.
- ✓ Προσδιορίζει, αναλύει και εφαρμόζει εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης του ίδιου προβλήματος με δοκιμή διαφορετικών προγραμματιστικών τεχνικών.

14.2.2.3 Επίλυση προβλημάτων με τη χρήση υπολογιστικών φύλλων

- ✓ Διακρίνει τύπους δεδομένων (αριθμητικά, αλφαριθμητικά δεδομένα, ημερομηνίες κ.ά.) σε ένα υπολογιστικό φύλλο.
- ✓ Εισάγει δεδομένα, απλές και σύνθετες σχέσεις και τεχνικές υπολογισμού σε ένα υπολογιστικό φύλλο.
- ✓ Χρησιμοποιεί απλές συναρτήσεις του υπολογιστικού φύλλου (π.χ. SUM, AVERAGE, MAX, MIN) για την επίλυση προβλημάτων.
- ✓ Δημιουργεί γραφήματα (ιστόγραμμα, πίτας κ.λπ.), χρησιμοποιώντας δεδομένα ενός υπολογιστικού φύλλου.
- ✓ Ταξινομεί δεδομένα, εφαρμόζει φίλτρα, διακρίνει τη διαφορά μεταξύ σχετικών και απόλυτων αναφορών και τη χρησιμότητά τους στους υπολογισμούς.

14.2.2.4 Δημιουργία πολυμεσικών εφαρμογών και παρουσιάσεων

- ✓ Συλλέγει και υλοποιεί στοιχειώδεις επεξεργασίες σε πολυμεσικό υλικό (αρχεία εικόνας, βίντεο, κινουμένων σχεδίων, ήχου).
- ✓ Δημιουργεί απλές πολυμεσικές εφαρμογές με τη χρήση λογισμικού παρουσιάσεων.

14.2.2.5 Αναζήτηση πληροφοριών, επικοινωνία και συνεργασία μέσω του Διαδικτύου

- ✓ Διαπιστώνει και αναγνωρίζει την προέλευση μιας πληροφορίας από πηγές στον Παγκόσμιο Ιστό (συντάκτης, φορέας, ημερομηνία τελευταίας τροποποίησης κ.λπ.).
- ✓ Αξιολογεί την ασφάλεια και την ποιότητα των ιστοτόπων που χρησιμοποιεί καθώς και τις πληροφορίες που εντοπίζει σε ηλεκτρονικές πηγές χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια (εγκυρότητα, πληρότητα, ακρίβεια κ.λπ.).
- ✓ Σέβεται, προστατεύει τα πνευματικά δικαιώματα σε πληροφορίες και λογισμικό που αντλεί από πηγές στον Παγκόσμιο Ιστό και εφαρμόζει άδειες χρήσης.

14.2.3 Γ' Γυμνασίου

14.2.3.1 Διερεύνηση καθημερινών προβλημάτων που δύναται να επιλυθούν μέσω Η/Υ

- ✓ Χρησιμοποιεί αφαίρεση για να αποσυνθέτει ένα πρόβλημα σε επιμέρους προβλήματα.
- ✓ Περιγράφει και αναλύει μια σειρά από οδηγίες προκειμένου να σχεδιάσει έναν αλγόριθμο.
- ✓ Περιγράφει παραδείγματα διεπιστημονικών εφαρμογών που ενισχύουν τις ικανότητες υπολογιστικής σκέψης.

14.2.3.2 Σχεδίαση και επίλυση προβλημάτων αξιοποιώντας προγραμματιστικές τεχνικές

- ✓ Κωδικοποιεί έναν αλγόριθμο σε προγραμματιστικό περιβάλλον.
- ✓ Εφαρμόζει τεχνικές ελέγχου και διόρθωσης σφαλμάτων στα προγράμματα που δημιουργεί.

- ✓ Προσδιορίζει, αναλύει και εφαρμόζει εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης του ίδιου προβλήματος με δοκιμή διαφορετικών προγραμματιστικών δομών.
- ✓ Χρησιμοποιεί οπτικές αναπαραστάσεις του προβλήματος, των δομών και των δεδομένων (γραφήματα, διαγράμματα, διαγράμματα δικτύου, διαγράμματα ροής).

14.2.3.3 Δημιουργία, επικοινωνία και συνεργασία σε διαδικτυακά περιβάλλοντα

- ✓ Διακρίνει τα διαφορετικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας κειμένου και των παρουσιάσεων μέσω συνεργατικών εργαλείων και χρησιμοποιεί αποτελεσματικά κάποια από αυτά.
- ✓ Δημιουργεί και διαμορφώνει ένα κείμενο ή ένα υπολογιστικό φύλλο ή μια παρουσίαση, σύμφωνα με εκ των προτέρων δοσμένα χαρακτηριστικά, αξιοποιώντας συνεργατικά εργαλεία.
- ✓ Εφαρμόζει κριτήρια και τεχνικές παρουσίασης πληροφοριών στις εργασίες του/της.
- ✓ Σχεδιάζει και δημιουργεί απλές ιστοσελίδες ή/και χώρους επικοινωνίας/συνεργασίας (π.χ. ιστολόγια, wiki) στο πλαίσιο των μαθησιακών δραστηριοτήτων του.
- ✓ Αναπτύσσει ολοκληρωμένα και με αρτιότητα τις σχετικές εργασίες που του/της ανατίθενται.

14.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Πληροφορικής

14.3.1 Α΄ Γυμνασίου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Διάκριση βασικών εννοιών Πληροφορικής	
Δημιουργική χρήση του κειμενογράφου	
Εξοικείωση στη χρήση και αξιοποίηση του Διαδικτύου	
Γνώση βασικών προγραμματιστικών εννοιών για την επίλυση προβλημάτων	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

14.3.2 Β΄ Γυμνασίου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της Πληροφορικής	
Χρήση βασικών προγραμματιστικών τεχνικών για την επίλυση προβλημάτων	
Επίλυση προβλημάτων με τη χρήση υπολογιστικών φύλλων	
Δημιουργία πολυμεσικών εφαρμογών και παρουσιάσεων	
Αναζήτηση πληροφοριών, επικοινωνία και συνεργασία μέσω του Διαδικτύου	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

14.3.3 Γ΄ Γυμνασίου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Διερεύνηση καθημερινών προβλημάτων που δύνανται να επιλυθούν μέσω Η/Υ	
Σχεδίαση και επίλυση προβλημάτων αξιοποιώντας προγραμματιστικές τεχνικές	
Δημιουργία, επικοινωνία και συνεργασία σε διαδικτυακά περιβάλλοντα	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

15. ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

15.1 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα των Εικαστικών

Με βάση τη φιλοσοφία που διέπει το Διαθεματικό Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών Εικαστικών και το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, τον οδηγό για τον/την εκπαιδευτικό στο Επιστημονικό Πεδίο «Τέχνες και Πολιτισμός» - «Εικαστική Αγωγή», για τις τάξεις Α΄ - Γ΄ Γυμνασίου προτείνονται τα ακόλουθα:

15.1.1 Α΄ Γυμνασίου

15.1.1.1 Απόδοση μορφικών στοιχείων

- ✓ Αναγνωρίζει τις κλίμακες των χρωμάτων στη φύση και στην τέχνη.
- ✓ Εκτελεί διαφορετικές χρωματικές ασκήσεις.
- ✓ Κατανοεί τη σύνθεση και τον ρυθμό στην οργάνωση ενός έργου τέχνης.
- ✓ Αναπτύσσει αντιληπτικές ικανότητες για τον χώρο και την προοπτική.
- ✓ Σχεδιάζει το φως και τη σκιά.
- ✓ Σχεδιάζει εσωτερικούς χώρους.
- ✓ Αντιλαμβάνεται τις εικαστικές τέχνες ως οπτική επικοινωνία.
- ✓ Εκφράζει αισθήματα και μεταδίδει μηνύματα χρησιμοποιώντας εικαστική ορολογία.
- ✓ Αποτυπώνει με γεωμετρικά σχήματα την ανθρώπινη φιγούρα, τοπία, νεκρές φύσεις κ.ά.
- ✓ Κατανοεί διαφορετικές τεχνικές, αξιοποιεί υλικά και εργαλεία.
- ✓ Κατανοεί τη σημασία της διαδικασίας στην τέχνη.
- ✓ Φροντίζει και σέβεται τον χώρο που εργάζεται και τα υλικά που χρησιμοποιεί.
- ✓ Παρουσιάζει και εκθέτει το έργο του/της στην τάξη ή στο σχολείο.

15.1.1.2 Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο

- ✓ Προσδιορίζει μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός έργου ή ομάδας έργων και τα συγκρίνει μεταξύ τους.
- ✓ Κατανοεί τι σημαίνει αφαίρεση στην τέχνη.
- ✓ Αποκτά θετική στάση απέναντι στη σύγχρονη τέχνη.
- ✓ Γνωρίζει καλλιτέχνες, τη ζωή και το έργο τους.
- ✓ Κατανοεί το ρόλο του καλλιτέχνη και την κοινωνική διάσταση της τέχνης.
- ✓ Χρησιμοποιεί την εικαστική ορολογία.
- ✓ Συμμετέχει σε εικαστικές παρεμβάσεις στον ευρύτερο χώρο του σχολείου.

- ✓ Γράφει ιδέες και σχόλια για το έργο του/της.
- ✓ Χρησιμοποιεί τη γνώση του/της από την Ιστορία της Τέχνης και αντλεί στοιχεία για το δικό του/της έργο.

15.1.1.3 Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης

- ✓ Εκφράζει ιδέες, συναισθήματα, σκέψεις, παρατηρώντας διαφορετικά έργα τέχνης.
- ✓ Αντιλαμβάνεται την έννοια του «ωραίου» στα αντικείμενα και στο περιβάλλον.
- ✓ Αναλύει διαφορετικές τεχνοτροπίες χρησιμοποιώντας εικαστική ορολογία.
- ✓ Κατανοεί και αναλύει το έργο του/της και το έργο των συμμαθητών/-τριών του/της.

15.1.2 Β΄ Γυμνασίου

15.1.2.1 Απόδοση μορφικών στοιχείων

- ✓ Αποδίδει χρωματικές και σχεδιαστικές ποιότητες με διαφορετικές μεθόδους, υλικά και μέσα.
- ✓ Χρησιμοποιεί γεωμετρικά όργανα για να αποδώσει την προοπτική στη φύση και σε εσωτερικούς χώρους.
- ✓ Σχεδιάζει ελεύθερα αντικείμενα στο χώρο.
- ✓ Σχεδιάζει εσωτερικούς χώρους.
- ✓ Συνθέτει ελεύθερα και αποδίδει αναλογίες και τονική διαβάθμιση.
- ✓ Γράφει ιδέες και σχόλια για το έργο του/της.
- ✓ Κάνει εργασίες μετά από έρευνα στο διαδίκτυο.
- ✓ Σέβεται το έργο του/της και τα έργα των άλλων.
- ✓ Παρουσιάζει και εκθέτει το έργο του/της στην τάξη ή στο σχολείο.

15.1.2.2 Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο

- ✓ Χρησιμοποιεί την εικαστική ορολογία.
- ✓ Προσδιορίζει μορφολογικά χαρακτηριστικά ενός έργου ή ομάδας έργων και τα συγκρίνει μεταξύ τους.
- ✓ Γνωρίζει καλλιτέχνες, τη ζωή και το έργο τους, και κάνει σχετικές ερευνητικές εργασίες.
- ✓ Κατανοεί το ρόλο του καλλιτέχνη και την κοινωνική διάσταση της τέχνης.
- ✓ Αναλύει μορφολογικά το έργο του/της και το έργο των άλλων.
- ✓ Χρησιμοποιεί τη γνώση από την Ιστορία της Τέχνης και αντλεί στοιχεία για το δικό του/της έργο.
- ✓ Συμμετέχει σε εικαστικές παρεμβάσεις στον ευρύτερο χώρο του σχολείου.

15.1.2.3 Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης

- ✓ Εκφράζει ιδέες, συναισθήματα, σκέψεις, παρατηρώντας διαφορετικά έργα τέχνης.
- ✓ Κατανοεί ότι οι καλλιτέχνες εκφράζουν απόψεις και αξίες.
- ✓ Αντιλαμβάνεται την έννοια του «ωραίου» στα αντικείμενα και στο περιβάλλον.
- ✓ Αναλύει διαφορετικές τεχνοτροπίες χρησιμοποιώντας εικαστική ορολογία.
- ✓ Κατανοεί το νόημα ενός έργου τέχνης.
- ✓ Αναλύει το έργο του/της και το έργο των συμμαθητών/-τριών του/της.

15.1.3 Γ' Γυμνασίου

15.1.3.1 Απόδοση μορφικών στοιχείων

- ✓ Κατανοεί τη σημασία της τεχνικής και της διαδικασίας στην τέχνη.
- ✓ Αποδίδει αναλογίες, τονική διαβάθμιση και αποκτά προσωπικό ύφος στα έργα του/της.
- ✓ Σχεδιάζει ελεύθερα μέσω της παρατήρησης ή χρησιμοποιώντας τη φαντασία του/της.
- ✓ Συνθέτει και αποδίδει τον όγκο, το φως και τη σκιά.
- ✓ Κατανοεί και αποδίδει την έννοια του χώρου και του βάθους πεδίου.
- ✓ Επιλέγει το κατάλληλο υλικό για τη μορφοποίηση μιας ιδέας.
- ✓ Κατανοεί τις διαφορές και τις ομοιότητες των καλών και των εφαρμοσμένων τεχνών.
- ✓ Φροντίζει και σέβεται τον χώρο που εργάζεται και τα υλικά που χρησιμοποιεί.
- ✓ Παρουσιάζει και εκθέτει το έργο του/της στην τάξη ή στο σχολείο.

15.1.3.2 Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο

- ✓ Αξιοποιεί βιβλία τέχνης, αναζητά πληροφορίες στο διαδίκτυο.
- ✓ Αντλεί ιδέες από διαφορετικούς πολιτισμούς και από την Ιστορία της Τέχνης.
- ✓ Εμπνέεται από ιστορικά και κοινωνικά θέματα και δημιουργεί ατομικά ή ομαδικά έργα.
- ✓ Αναλύει μορφοπλαστικά στοιχεία σε ένα έργο τέχνης.
- ✓ Διακρίνει τις επιδράσεις, συγκρίνει έργα διαφορετικών εποχών και πολιτισμών.
- ✓ Συγκρίνει διάφορες περιόδους της ιστορίας και της τέχνης με αφορμή ένα συγκεκριμένο θέμα.
- ✓ Περιγράφει, διακρίνει και αποκωδικοποιεί μηνύματα ή νοήματα σε διαφορετικά είδη οπτικού πολιτισμού.
- ✓ Διακρίνει θρησκευτικές, κοινωνικές κ.ά. επιρροές σε ένα έργο τέχνης.
- ✓ Εκφράζει τη γνώμη του/της και επιχειρηματολογεί για την τέχνη.
- ✓ Αναγνωρίζει την αναγκαιότητα των τεχνών για τον άνθρωπο και την κοινωνία.

15.1.3.3 Αισθητική και κριτική ανάλυση έργου/ων τέχνης

- ✓ Εκφράζει ιδέες, συναισθήματα, σκέψεις, παρατηρώντας διαφορετικά έργα τέχνης.
- ✓ Κατανοεί ότι οι καλλιτέχνες εκφράζουν απόψεις και αξίες.
- ✓ Αντιλαμβάνεται την έννοια του «ωραίου» στα αντικείμενα και στο περιβάλλον.
- ✓ Αναλύει διαφορετικές τεχνοτροπίες χρησιμοποιώντας εικαστική ορολογία.
- ✓ Κατανοεί το νόημα ενός έργου τέχνης.
- ✓ Αναλύει το έργο του/της και το έργο των συμμαθητών/-τριών του/της.

15.2 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα των Εικαστικών

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Απόδοση μορφικών στοιχείων (χρωματικές ποιότητες, αναλογίες, όγκο...)	
Αναγνώριση διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών και σύνδεση με το ιστορικό πλαίσιο	
Αισθητική και κριτική ανάλυση έργων τέχνης	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

16. Φυσική Αγωγή

16.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Σύμφωνα με τα Προγράμματα Σπουδών αναφοράς (ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ 2003 και Νέο Σχολείο 2011), η σχολική Φυσική Αγωγή έχει να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο διότι θεωρείται ως μια βασική εκπαιδευτική δραστηριότητα για την ισορροπημένη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την εδραίωση της υγείας.

Στα Προγράμματα Σπουδών, η Φυσική Αγωγή αντιμετωπίζεται σαν ένα πολυδιάστατο γνωστικό αντικείμενο, που σκοπό έχει να συμβάλει κατά προτεραιότητα στη σωματική ανάπτυξη των μαθητών και των μαθητριών και παράλληλα να βοηθήσει στην ψυχική και πνευματική τους καλλιέργεια καθώς και στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία. Προτεραιότητα έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και των μαθητριών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων και η ενίσχυση της υγείας τους. Επιπλέον η καλλιέργεια δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών (όπως είναι η αυτοεκτίμηση, η κριτική και η δημιουργική σκέψη, η θετική κοινωνική συμπεριφορά, η αποδοχή των άλλων, η στοχοθεσία, η επικοινωνία, η διαχείριση του άγχους κ.ά.). Μέσα από την εμπειρία της σχολικής Φυσικής Αγωγής γίνεται προσπάθεια ώστε τα παιδιά να επωφεληθούν διαχρονικά σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης διάστασης.

Η αξιολόγηση των μαθητών και των μαθητριών στοχεύει στην ανατροφοδότηση και στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στη διαπίστωση της προόδου των μαθητών και των μαθητριών στην πορεία τους προς την κατάκτηση των πολύπλευρων στόχων των ΑΠΣ.

16.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής

16.2.1 Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων

- ✓ Γενική κινητική ανάπτυξη
- ✓ Ανάπτυξη δεξιοτήτων φυσικής δραστηριότητας
- ✓ Εκτέλεση των τεχνικών ρίψεων, κρούσεων, αλμάτων, προσποίσεων διαφόρων αθλημάτων και ατομικών τεχνικών (αμυντικές/επιθετικές)
- ✓ Γνώση και εφαρμογή ομαδικών τακτικών σε πραγματικές συνθήκες

16.2.2 Ανάπτυξη ικανότητας για συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες

- ✓ Ανάπτυξη ικανότητας για γενική ανάλυση της τεχνικής/τακτικής διαφόρων δεξιοτήτων
- ✓ Κατανόηση γενικών αρχών τακτικής σε διάφορες αθλοπαιδιές και αθλήματα με αντίπαλο
- ✓ Γνώση και εφαρμογή κανόνων αθλημάτων και ασφαλούς ένταξης σε φυσικές δραστηριότητες

16.2.3 Γνώση και ανάπτυξη ενός επιπέδου φυσικής κατάστασης (ΦΚ) για την υγεία

- ✓ Εφαρμογή τρόπων βελτίωσης και διατήρησης της λειτουργικής ικανότητας του καρδιοαναπνευστικού συστήματος, των μυών και των συνδέσμων
- ✓ Γνώση για τις σχέσεις άσκησης, διατροφής και διατήρησης βάρους
- ✓ Απόκτηση εμπειρίας από την αξιολόγηση της ΦΚ και γνώση για τη σχέση άσκησης και υγείας
- ✓ Γνώση των αρχών της εξάσκησης και ανάπτυξη ικανότητας σχεδιασμού ενός προσωπικού προγράμματος άσκησης με βάση αυτές τις αρχές

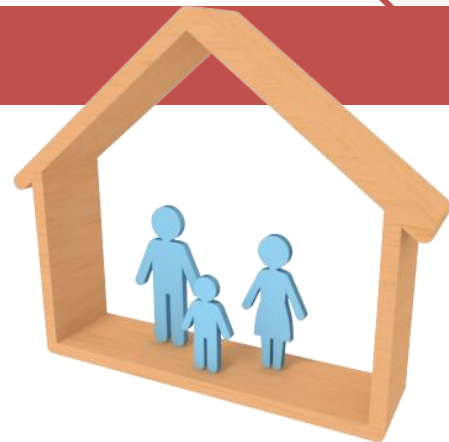
16.2.4 Ανάπτυξη αυτοέκφρασης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης μέσα από τη φυσική δραστηριότητα (ΦΔ)

- ✓ Ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με τους υπόλοιπους μαθητές και διασκέδαση μέσα από τη συμμετοχή σε ΦΔ (παιχνίδια συνεργασίας, πρωτότυπα παιχνίδια, επινόηση νέων παιχνιδιών κ.ά.)
- ✓ Παρατήρηση, δοκιμή και εκτίμηση μιας ποικιλίας αθλητικών και φυσικών δραστηριοτήτων, εντός και εκτός σχολείου, ανάλογα με τις δυνατότητες της γεωγραφικής περιοχής
- ✓ Παρατήρηση και ενίσχυση συναισθημάτων των άλλων μέσα από τη συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες
- ✓ Συμμετοχή σε ΦΔ εκτός σχολείου που έχουν επιλεγεί από τους μαθητές με στόχο την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και αυτο-αποτελεσματικότητας ως προς την τακτική συμμετοχή

16.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων	
Ανάπτυξη ικανότητας για συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες	
Γνώση και ανάπτυξη ενός επιπέδου φυσικής κατάστασης (ΦΚ) για την υγεία	
Ανάπτυξη αυτο-έκφρασης και κοινωνική αλληλεπίδραση μέσα από τη φυσική δραστηριότητα	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

17. Οικιακή Οικονομία

17.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Σύμφωνα με το υφιστάμενο Πρόγραμμα Σπουδών (Αρ. ΦΕΚ 2296/23-10-2015, τ. β'), μέσω του μαθήματος της «Οικιακής Οικονομίας» στην Α΄ Γυμνασίου επιδιώκεται η ενίσχυση των γνώσεων των μαθητών και των μαθητριών, η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και στάσεων ζωής, που χαρακτηρίζουν τον σύγχρονο ενεργό πολίτη και οι οποίες επιτρέπουν τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο. Οι μαθητές και οι μαθήτριες εμβαθύνουν σε έννοιες, προσεγγίζουν και ερμηνεύουν κοινωνικά φαινόμενα ολιστικά και υπό το πρίσμα της βιωσιμότητας, αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες που τους επιτρέπουν να διαχειρίζονται κριτικά και αυτόνομα τις προκλήσεις της καθημερινότητας σε όλα τα επίπεδα, δηλαδή καθίστανται ικανοί και ικανές να αναζητούν και να υποστηρίζουν λύσεις σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής τους, βελτιώνοντας την ποιότητά της.

17.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας

17.2.1 Γνώση και κατανόηση εννοιών, θεσμών και κοινωνικών φαινομένων

- ✓ Κατανοεί και εμβαθύνει σε έννοιες με κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό περιεχόμενο.
- ✓ Εξοικειώνεται με τη σύγχρονη κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα.
- ✓ Εμπεδώνει και συστηματοποιεί γνώσεις σχετικά με την οικογένεια, την κοινωνία, την οικονομία, την υγεία και ασφάλεια και το (φυσικό και ανθρωπογενές) περιβάλλον.
- ✓ Εξοικειώνεται με την ορολογία και τη χρήση όρων.

17.2.2 Κριτική κατανόηση, σύνδεση με την καθημερινή ζωή

- ✓ Αξιοποιεί πληροφορίες από ποικίλες πηγές.
- ✓ Ερευνά, αναλύει και συγκρίνει αξίες, πολιτισμούς και εποχές.
- ✓ Επιχειρηματολογεί, διατυπώνει και ανταλλάσσει απόψεις.
- ✓ Σχολιάζει και θέτει ερωτήματα με αφορμή την κοινωνική πραγματικότητα.
- ✓ Συσχετίζει κοινωνικά και οικονομικά φαινόμενα στο τοπικό και ευρύτερο περιβάλλον.
- ✓ Προβληματίζεται και αναζητά λύσεις στα ζητήματα σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο.
- ✓ Αντιλαμβάνεται τα όρια της ατομικής και της συλλογικής του/της ευθύνης.
- ✓ Συνειδητοποιεί την αλληλεξάρτηση ανθρώπων.

17.2.3 Επικοινωνία, ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων ζωής, υιοθέτηση συμπεριφορών

- ✓ Παρατηρεί, συνεργάζεται και επικοινωνεί πληροφορίες.
- ✓ Αναπτύσσει κοινωνικές δεξιότητες, κοινωνικότητα, ικανότητα για συνεργασία και συλλογικότητα.
- ✓ Μαθαίνει να συζητά και να σέβεται τις διαφορετικές απόψεις.
- ✓ Σέβεται και επιδεικνύει ανεκτικότητα απέναντι στη διαφορετικότητα.
- ✓ Σχεδιάζει, οργανώνει, δημιουργεί και παρουσιάζει ατομικές ή ομαδικές εργασίες.
- ✓ Συνδέει και εφαρμόζει τις γνώσεις στην καθημερινή ζωή για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την υγεία και την ασφάλεια.
- ✓ Αναπτύσσει δεξιότητες διαχείρισης των οικονομικών του/της ώστε να κάνει ορθολογικές επιλογές και να πραγματοποιεί συναλλαγές με ασφάλεια.
- ✓ Αναπτύσσει στάσεις και δεξιότητες σε σχέση με τη σωματική και ψυχική υγεία.
- ✓ Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δραστηριοποιείται σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο.
- ✓ Αναπτύσσει αυτοεκτίμηση και αυτοέλεγχο στη λήψη αποφάσεων.
- ✓ Διαμορφώνει θετικές στάσεις και συμπεριφορές προσφοράς βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης, επιδεικνύοντας αλληλεγγύη και ενσυναίσθηση.
- ✓ Επιδεικνύει ανεκτικότητα απέναντι στη διαφορετικότητα.

17.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Κατανόηση και γνώση εννοιών, θεσμών και φαινομένων	
Κριτική κατανόηση, σύνδεση με την καθημερινή ζωή	
Επικοινωνία, ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων ζωής, υιοθέτηση συμπεριφορών	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

18.1 Το πλαίσιο για την αξιολόγηση

Με βάση τη φιλοσοφία που διέπει το πρόγραμμα σπουδών ΠΣ, που αφορά το μάθημα της Μουσικής, καθώς και την αναδιάρθρωση και τον προτεινόμενο εξορθολογισμό της ύλης, οι γενικοί στόχοι εδράζονται τόσο στη διαμόρφωση στάσεων, αξιών και συμπεριφορών όσο και στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Οι μαθητές/-ήτριες του Γυμνασίου καλούνται να μάθουν να τραγουδούν αλλά και να ακούν ορθά, να εκτιμούν και ανταποκρίνονται σε αισθητικά ερεθίσματα, να κατανοούν βασικά στοιχεία της θεωρίας-οργανογνωσίας-ιστορίας της Μουσικής και τέλος να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους μέσα σε πνεύμα ενεργού πειραματισμού, συνεργασίας, πειθαρχίας και υπευθυνότητας.

Τα κριτήρια της περιγραφικής αξιολόγησης στο μάθημα της Μουσικής διέπονται από δύο θεμελιώδεις αρχές:

- ✓ την αισθητική καλλιέργεια και
- ✓ την ταυτόχρονη βιωματική κατάκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό η λειτουργία της αξιολόγησης εστιάζεται περισσότερο στον συναισθηματικό και ψυχο-κινητικό τομέα της εξέλιξης των μαθητών και δευτερευόντως στον γνωστικό (απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων).

Η Μουσική ενθαρρύνει το μαθητή να συνεργάζεται, να εκφράζει τα συναισθήματά του, να απολαμβάνει, να ανακαλύπτει και, σωστά καθοδηγούμενος, να πειθαρχεί, να ακούει, να σέβεται.

Το θέμα της ψυχικής αποφόρτισης σε συνδυασμό με την πνευματική ανάπτυξη είναι το κύριο ζητούμενο του μαθήματος αυτού. Μέσα σε αυτή την ατμόσφαιρα καλλιεργείται η χαρά και η επιβεβαίωση της αξίας και της αυτοεκτίμησης κάθε ανθρώπου. Ένας καλός ακροατής αφουγκράζεται καλύτερα και τον εαυτό του και τον συνάνθρωπό του.

Αξιολογείται επομένως ποιοτικά η ευεργετική επίδραση της Τέχνης του Ήχου στο παιδί και στον έφηβο, αφού τα ποσοτικά-μετρήσιμα μεγέθη δεν μπορούν απολύτως να συνδυαστούν με τον ρόλο της Μουσικής στο σχολείο.

18.2 Κριτήρια περιγραφικής αξιολόγησης για το μάθημα της Μουσικής

18.2.1 Γνώση βασικών εννοιών και όρων και αναγνώριση βασικών συμβόλων

Οι μαθητές/-ήτριες αξιολογούνται ως προς:

- ✓ τη γνώση των όρων: δυναμική - ταχύτητα - ηχόχρωμα - τονικό ύψος - απλά μέτρα.
- ✓ την ικανότητα να ξεχωρίζουν βαθμηδόν τα χαρακτηριστικά αυτά μέσα στους ήχους και στα τραγούδια.
- ✓ και την εξοικείωση με τη χρήση συμβόλων και όρων της Μουσικής μέσα από την ακρόαση, το τραγούδι και τη συζήτηση.

18.2.2 Ενεργητική συμμετοχή στην ακρόαση και το τραγούδι

Αξιολογούνται:

- ✓ η διάθεση για συμμετοχή στο τραγούδι, στην απλή εκτέλεση ρυθμικών - μελωδικών παιχνιδιών, τη δυναμική των σχέσεων που αναπτύσσονται.
- ✓ η διάθεση για ομαδική συμμετοχή και δημιουργία στο πλαίσιο της τήρησης των κανόνων.

18.2.3 Έκφραση απόψεων και συναισθημάτων

Αξιολογείται:

- ✓ η στάση απέναντι σε προτεινόμενες ακροάσεις, η επιθυμία για εξερεύνηση νέων ηχοτοπίων και η διάθεση για συζήτηση, σχολιασμό και εξωτερίκευση συναισθημάτων.

18.3 Συνοπτική παρουσίαση κριτηρίων για το μάθημα της Μουσικής

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	
Γνώση βασικών εννοιών και όρων και αναγνώριση βασικών συμβόλων.	
Ενεργητική συμμετοχή στην ακρόαση και το τραγούδι.	
Έκφραση απόψεων και συναισθημάτων	
Ενδιαφέρον και συμμετοχή	
Συνεργασία	
Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Δυνατά σημεία	
Σημεία και τομείς που χρειάζονται βελτίωση	

